

[JESEN 2013 ▶ ŠT. 47]

panorama

inforegio

▶ Ekološke inovacije

Regije EU vodijo premike
k zelenemu gospodarstvu

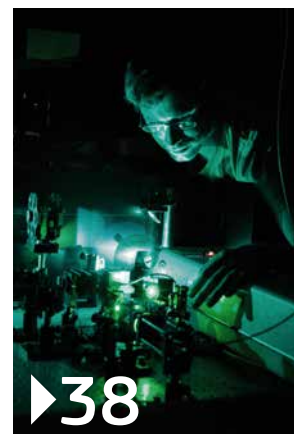
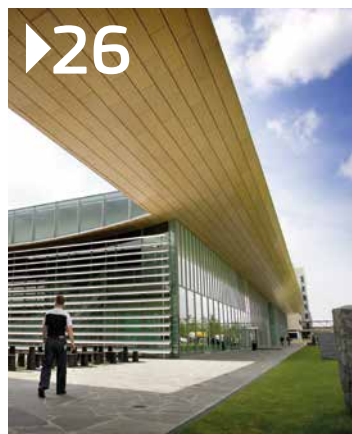
▶ OPEN DAYS: Evropske
regije in mesta v pripravi
na leto 2020

▶ Makroregionalne strategije

▶ Solidarnostni sklad EU:
hitrejši in poenostavljen

Regionalno
in mestno
politiko

▶ UVODNIK	3
Komisar Johannes Hahn	
▶ PODPORA EU PRI NARAVNIH NESREČAH BO HITREJŠA IN PREPROSTEJŠA	4-5
▶ REGIONALNA POLITIKA: GONILNA SILA RASTI V SEDANJI KRIZI?	6-7
▶ OSREDNJA TEMA	8-11
VODILNA VLOGA REGIJ PRI PREHODU K EKOLOŠKIM INOVACIJAM TER PAMETNI IN TRAJNOSTNI RASTI	
▶ UNIVERZA OPEN DAYS	12-13
▶ SREDSTVA ESRR ZA STANOVANJSKI SEKTOR	14-15
▶ EVROPSKO ZDRUŽENJE ZA TERITORIALNO SODELOVANJE	16-17
▶ KREPITEV ZMOGLJIVOSTI	18-19
▶ KITAJSKA, JAPONSKA IN EU	20-21
▶ MAKROREGIONALNI PRISTOP	22-25
▶ IZ VAŠIMI BESEDAMI	26-29
Nacionalna in regionalna stališča v zvezi s kohezijsko politiko	
▶ ZEMLJEVIDI	30-31
Prebivalstvo, izpostavljenost tveganju revščine ali socialne izključenosti, 2011	
Spremembe v deležu prebivalstva, ki je izpostavljen tveganju revščine ali izključenosti, 2008-2011	
▶ KRATKE NOVICE	32-33
▶ PRIMERI PROJEKTOV	34-37
Primeri projektov na Češkem, v Španiji in Združenem kraljestvu ter evropsko teritorialno sodelovanje	
▶ NAKNADNO OCENJEVANJE KOHEZIJSKE POLITIKE 2007-2013	38-39
▶ PROGRAM	40

Fotografije (strani):
 Naslovnica: Mestna namestitve solarnih plošč v Zadru, Hrvaška
 © Milosz_M/Shutterstock
 Strani 3, 6, 7, 20, 21, 22, 32, 34: © Evropska komisija
 Stran 4: © Shutterstock
 Strani 8-9: © Evropska komisija, Le Havre © Igor Plotnikov/Shutterstock.com
 Stran 10: © Štajerska, Avstrija
 Stran 11: © Čista tehnologija, Finska
 Stran 13: © Zveza za regionalne študije
 Stran 14: © ECORYS
 Stran 19: © INITS
 Strani 24, 25: Otok Sveti Štefan © Jadranska in jonska pobuda; Ventspils © Shutterstock; Baltski sporazum © Leyre Mira
 Strani 27, 28, 29: Nizozemska © Regija Severni Brabant; Češka © Ministrstvo za regionalni razvoj; Belgija © Région de Bruxelles-Capitale/Brussels Hoofdstedelijk Gewest
 Stran 33: © Gobierno de Extremadura
 Stran 35, 36, 37: © LEC; © FIN-EN; © ROP Střední Čechy
 Strani 38, 39: Nemčija © CRTD; London © Visoka šola za oblikovanje in komunikacije Ravensbourne; Španija © IDEA

Ta revija je tiskana na recikliran papir v angleščini, francoščini in nemščini.
 V 22 jezikih je na voljo na
http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_sl.cfm

Priloga vsebine te izdaje je bila končana avgust 2013

PRAVNO OBVESTILO

Evropska komisija in osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za kakršno koli uporabo informacij v tej publikaciji in za napake, do katerih lahko pride kljub skrbni pripravi in pregledovanju. Publikacija ne izraža nujno mnenj ali stališč Evropske komisije.

ISSN 1725-8278

© Evropska unija, 2013

Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira.

Za uporabo/razmnoževanje avtorsko zaščitenega gradiva tretjih oseb, ki je kot tako tudi navedeno, morate dobiti dovoljenje imetnika ali imetnikov avtorskih pravic.

▶ UVODNIK

Johannes Hahn
 Član Evropske komisije,
 pristojen za regionalno politiko

Države članice so dosegle dogovor glede večletnega finančnega okvira 2014-2020, s katerim so določeni najvišji zneski, ki so na voljo za vsako večjo kategorijo porabe. To jesen ga morata odobriti še Evropski parlament in Svet. Čeprav so predvideni rezi na mnogih področjih politike, je regionalna politika eno od področij, ki bodo najmanj prizadeta.

Takšna odločitev pomeni priznanje na najvišji ravni, da je regionalna politika izredno pomembna za spodbujanje gospodarske dejavnosti, rasti in ustvarjanja delovnih mest. V preteklih letih se je regionalna politika iz politike, usmerjene v infrastrukturo, spremenila v naložbeno politiko, ki spodbuja nastanek novih delovnih mest in rast. Regionalni skladi so zdaj ključni gonilniki EU za preusmeritev, preoblikovanje in posodobitev evropskega gospodarstva v skladu s cilji strategije Evropa 2020.

Regionalna politika EU 2014-2020

Evropska unija bo z novo, prenovljeno regionalno politiko še bolj pripravljena na spopadanje s sedanjimi izzivi za dolgoročno rast: brezposelnostjo, pomanjkanjem konkurenčnosti in podnebnimi spremembami. Cilj naložb v prihajajočem finančnem obdobju je doseči strukturno reformo. Naložbe podpirajo ključna področja za gospodarski razvoj, kot so podpora malih in srednje velikih podjetij, raziskave in inovacije, digitalni program ter nizkoogljično gospodarstvo, ki so določena v programu za rast iz strategije Evropa 2020. Ti ukrepi bodo mobilizirali ves potencial regij EU, da bodo svoje gospodarstvo obnovile na temeljih konkurenčnosti.

Inovacije so ena od ključnih prednostnih nalog v tehničnem načrtu za obdobje 2014-2020, za najboljšo uporabo skromnih javnih sredstev pa je potrebna „pametna regionalna politika“. Za to strategijo je ključna pametna specializacija, pri kateri regija izbere omejeno število prednostnih nalog za gospodarstvo na podlagi svojih splošnih in konkurenčnih prednosti na svetovnem trgu. Pot pametne specializacije zahteva jasno predstavo o prednostih in slabostih regije. Vsa sredstva in prizadevanja morajo biti osredotočena le na to, da se zagotovita najbolj trajen vpliv in najboljša poraba omejenih sredstev.

Evropske regije in mesta v pripravah na leto 2020

Dogodek OPEN DAYS 2013 „Evropske regije in mesta v pripravah na leto 2020“ bo potekal od 7. do 10. oktobra 2013, kar je za regionalno politiko še posebej pomemben čas. Regije in mesta morajo v prihajajočih mesecih dokončati svoje priprave na naslednje programsko obdobje kohezijske politike EU 2014-2020. Dogodek OPEN DAYS bo odlična priložnost, da izvejo več o ciljih in izzivih naslednjega obdobja za strukturne in investicijske sklade ter si izmenjajo mnenja o tem, kako bi svoje dejavnosti usmerili v boljše izkoriščanje teh skladov. Za regije in mesta je ključnega pomena, da sodelujejo pri oblikovanju regionalnih politik, ki resnično vplivajo na državljane EU in spodbujajo trajno rast.

▶ PODPORA EU PRI NARAVNIH NESREČAH BO HITREJŠA IN POENOSTAVLJENA

KAJ SE LAHKO NAUČIMO IZ OCENE IZVAJANJA POLITIKE V ČASU KRIZE?

Po potresu v regiji Abruzzo aprila 2009 je bilo Italiji dodeljenih skoraj 500 milijonov EUR.

Že več kot desetletje Solidarnostni sklad EU skrbi za podporo evropskih regij, ki so jih prizadele velike naravne nesreče. Z novimi predlogi si Evropska komisija prizadeva spremeniti delovanje sklada za naravne nesreče, da bo hitrejša, preprostejša in bolj učinkovita. Sklad bo zagotavljal predplačila sredstev in imel jasnejša merila glede tega, kdo lahko iz njega pridobiva sredstva.

Solidarnostni sklad EU je od svoje ustanovitve leta 2002 poskrbel za podporo pri 52 naravnih nesrečah v EU, ki so vključevale potrese, gozdne požare, sušo, nevihte in poplave. Za 23 držav je bilo namenjene več kot 3,2 milijarde EUR pomoči.

V skladu z novimi predlogi, predstavljenimi 25. julija, bodo prvič na voljo predplačila za regije, ki so jih prizadele naravne nesreče. Znesek bo enak 10% pričakovanega prispevka (omejen na 30 milijonov EUR).

Proces pridobivanja pomoči bo pospešen tako, da bodo v enem sklepu združeni postopek odobritve in izvedbene določbe.

Obseg Solidarnostnega sklada bo jasnejši, saj bo omejen na naravne nesreče, vključeval pa bo tudi posebno določbo za sušo. Vključene bodo tudi določene nesreče, ki jih povzroči človek in so neposredna posledica naravne katastrofe zaradi kaskadnega domino učinka.

Uveljavljena bodo tudi jasnejša pravila glede upravičenosti, poleg tega pa bo eno samo merilo veljalo za več omejenih „regijskih“ naravnih nesreč. Vse skupaj bo temeljilo na 1,5-odstotnem pragu regionalnega bruto domačega proizvoda.

Potrebe po reformah

Solidarnostni sklad je bil ustvarjen zaradi velikih poplav v srednji Evropi poleti leta 2002. Podporo je zagotovil v mnogih primerih, med drugim pri potresu v regiji Abruzzo v Italiji leta 2009 ter pri potresu v regiji Emilija Romanja maja 2012, pri čemer je bilo porabljen več kot milijarda evrov pomoči. Mnoge države članice EU so zaprosile za izplačilo sredstev iz sklada za nujne primere, ko so se soočale s škodo zaradi poplav, neviht in gozdnih požarov. Sklad trenutno zagotavlja podporo za sanacijo opustošenja, ki so ga povzročile poplave v začetku letošnjega leta v Nemčiji in njenih sosednjih državah v srednji Evropi.

ČEMU JE NAMENJENA NJEGOVA PORABA

Solidarnostni sklad EU pomaga državi članici pri izdatkih za financiranje osnovne dejavnosti v nujnih primerih, ki jih izvršijo javni organi, kot so:

- ▶ obnova osnovne infrastrukture v tolikšni meri, da bo delovala, da bodo zagotovljeni npr. elektrika, voda, prevoz, telekomunikacija, zdravstvo in izobraževanje;
- ▶ začasna namestitve in stroški nujnih storitev, da so izpolnjene osnovne potrebe prebivalstva;
- ▶ zagotavljanje infrastrukture za preprečevanje tveganj, kot so jezi in nasipi;
- ▶ ukrepi za zaščito kulturne dediščine;
- ▶ dejavnosti odstranjevanja posledic nesreč.

Zasebna škoda, kot je škoda v zasebnih domovih in podjetjih ter izguba prihodkov, vključno s prihodki iz kmetijstva, se načeloma obravnava kot takšna, ki se lahko zavaruje, in je ta sklad ne krije.

Pomoč sklada je ključna za financiranje dejavnosti v nujnih primerih, ki jih izvršijo javni organi. Ne krije pa škode, ki jo zasebno utrpijo posamezniki, ali izgub prihodkov. Finančna pomoč je na voljo vsem državam članicam in državam kandidatkam za vstop v EU.

Vse od ustanovitve sklada je postajalo vedno bolj jasno, da proces financiranja ni dovolj odziven. Proces dodeljevanja pomoči je bil dolg, pogosto je pred izplačilom minilo tudi leto dni od naravne nesreče.

Čeprav je instrument zelo uspešno deloval v primerih „velikih“ nesreč, je dve tretjini prejetih vlog zadevalo veliko manjše, t. i. „regionalne“ naravne nesreče, pri katerih povzročena škoda ni dosegla stroškov, ki bi presegli določeni prag. Večina takšnih vlog ni ustrezala merilom za izredne razmere, zato so bile zavržene, kar pa je med prizadetim prebivalstvom povzročilo veliko razočaranje.

Novi predlogi natančneje opredeljujejo kaj in kdo bo upravičen do sredstev, zlasti kar zadeva „regionalne“ naravne nesreče. Pravila so bila poenostavljena, da bo pomoč lahko izplačana hitreje, prvič pa je ponujena tudi možnost predplačila.

Tematska prednostna naloga – preprečevanje tveganj

Prenovljena uredba Solidarnostnega sklada spodbuja države članice, da izvajajo strategije za preprečevanje naravnih nesreč in obvladovanje tveganj. Preprečevanje tveganj bo v novem finančnem obdobju 2014–2020 ena od tematskih prednostnih nalog kohezijske politike, za katero je na voljo znatna količina denarja, ki se lahko porabi, ko države članice razvijajo nove programe strukturnih skladov.

Kako deluje

V primeru „velike naravne nesreče“ se upošteva le eno merilo upravičenosti – škoda, ki presega prag, določen za vsako državo posebej.

Za manjše, t. i. „regionalne naravne nesreče“ se zdaj obravnava predlog, da bi veljal podoben prag pri 1,5% regionalnega BDP, ki bi nadomestil sedanja, precej zapletena merila, povezana z učinki naravne nesreče na prebivalstvo regije, gospodarsko stabilnost in življenjske razmere.

Javni organi prizadete države lahko predložijo vlogo Komisiji najpozneje 10 tednov po tem, ko se pojavi prva škoda. Komisija vlogo nato oceni in – če ugotovi, da so pogoji za mobilizacijo Solidarnostnega sklada EU izpolnjeni – predlaga znesek pomoči, ki se organom za proračun zdi primeren.

Ko Evropski parlament in Svet zagotovita, da je znesek na voljo, se podpora izplača vnaprej v enem samem obroku. Zahtevan ni noben program ali sofinanciranje. Pomoč se lahko uporabi kot sredstva za nujne ukrepe od prvega dne naravne nesreče naprej.

Komisar Hahn je ob tem dejal: „Pri dopolnjevanju prizadevanj držav pri obnovi in okrepanju po naravnih nesrečah moramo biti odzivnejši in hitrejši... Spremembe, ki smo jih sprejeli, bodo omogočile, da bo uporaba Solidarnostnega sklada hitrejša, jasnejša in preprostejša.“

Predlog morata zdaj obravnavati še Evropski parlament in Svet ter ga sprejeti.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/solidarity/index_sl.cfm

▶ REGIONALNA POLITIKA: GONILNA SILA RASTI V SEDANJI KRIZI?

Strukturna politika EU ostaja osrednja tema javnih razprav, zlasti v času gospodarske krize in varčevalnih ukrepov. Pri širjenju sporočila EU je za pregledno in odprto razpravo ključnega pomena. In bolj kot je razprava pregledna in odprta, tem bolje. V reviji *Panorama* lahko preberete poročilo o eni od takšnih nedavnih razprav, ki sta jo 19. julija v predstavništvu Evropske komisije v Berlinu vodila Johannes Hahn, komisar EU za regionalno politiko, in profesor doktor Michael Wohlgemuth, direktor družbe Open Europe Berlin.

Ljudje so stali v vrsti, da bi si izborili mesto v sejni sobi predstavništva Evropske komisije v Berlinu ter poslušali razpravo o prednostih in slabostih strukturnega financiranja EU. Razprava je bila organizirana kot odziv na sporno raziskavo, ki jo je objavila skupina strokovnjakov Open Europe. V članku so bile izražene pritožbe glede „nezadovoljive povezave med financiranjem in rezultati“, predlagana pa je bila omejitev podpore regionalne politike, da bi jo prejemale le najrevnejše regije in države EU, bogatejše pa naj bi posebej vodile svojo regionalno politiko.

Komisar Hahn je pojasnil, da je v nove načrte strukturnih in investicijskih skladov od leta 2014 naprej odziv na pozive k bolj učinkoviti in racionalni regionalni politiki vključena tako, da se projekti osredotočajo na strategijo Evropa 2020 za rast in nova delovna mesta. Poleg tega nov pristop k regionalni politiki pomeni, da je poraba tesneje povezana z določenimi predpogoji, kot je npr. obstoj strategije za prometno omrežje v celotni državi. Nov element je tudi večja osredotočenost na podporo gospodarskega razvoja, namesto financiranja, ki je namenjeno le infrastrukturnim projektom.

V odgovorih na ugovore profesorja Wohlgemutha je komisar Hahn zelo jasno zatrdil, da omejitev strukturne podpore na

najšibkejših regij ni sprejemljiva. „Financiranje je potrebno v vseh regijah EU, saj lahko le tako zagotovimo razširjeno izvajanje strategije za leto 2020,“ je dejal komisar Hahn.

V razpravi, ki je sledila, so predstavniki nemških dežel (vzhodnih in zahodnih) poudarili, da se počutijo mnogo bolj varne z zagotovili strukturnih in investicijskih skladov, ki prihajajo iz Bruslja, kot pa s sredstvi regionalnih skladov, ki jih podeljuje vlada v Berlinu. Predstavniki iz Brandenburga je celo zatrdil, da je regionalna podpora izredno pomembna za vzhodnonemške dežele, glede na to, da je t. i. solidarnostni prispevek za nove zvezne dežele, ki so ga včasih dobivali zaradi združitve Nemčije, zdaj ukinjen. Poleg tega so bila regionalna sredstva, tako v revnih kot v bogatih regijah, obravnavana kot pomembno orodje za spodbujanje sprejemanja politike EU med državljani, so še povedali predstavniki nemških regij.

Čeprav je profesor Wohlgemuth pozdravil prenovljeno kohezijsko politiko, ga ni bilo mogoče tako zlahka prepričati in je ponovil svoje argumente, ki zagovarjajo usmerjanje sredstev izključno v revne regije in države. Poudaril je težave, ki so se pojavile zaradi netočnih napovedi in zaradi katerih prihaja do majhne stroškovne učinkovitosti nekaterih projektov, financiranih s strani EU. Predstavniki nemških sindikatov DGB

„Financiranje je potrebno v vseh regijah EU, saj lahko le tako zagotovimo razširjeno izvajanje strategije za leto 2020.“

Johannes Hahn – evropski komisar za regionalno politiko

je pozval k natančnejšemu usklajevanju projektov med različnimi regijami EU, predvsem zaradi projekta „Energiewende“ (Energetski prehod) v Nemčiji.

Sledila je razgreta razprava o merilih upravičenosti za sredstva Kohezijskega sklada. Komisar Hahn je potrdil, da so merila, ki ključno vplivajo na končno dodelitev, kamen spotike pri državah članicah. Povedal je tudi, da se pojavlja veliko težav pri dodeljevanju sredstev na podlagi meril ustreznosti, ker lahko Komisija uporablja le najnovejše podatke, ki so na voljo in za katere je preverjena veljavnost. Komisar Hahn je pojasnil, da je bil to poglobitveni razlog, zakaj je v primeru Grčije dodelitev sredstev temeljila na podatkih iz časa pred izbruhom dolžniške krize.

Razprava, ki sta jo organizirala Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko Evropske komisije in predstavništvo Evropske komisije v Berlinu, je občinstvo zelo cenilo predvsem zaradi kontroverznosti in odprtosti. Iz razprave je bilo razvidno tudi, da bo strukturalna politika EU ostala osrednja tema javnih razprav – zlasti v času gospodarske krize, varčevalnih ukrepov in padajoče podpore za projekte EU na splošno. Bolj transparentna kot je razprava, toliko bolje.

▶VEČ O TEM
<http://ec.europa.eu/deutschland>

Projekt BENET raziskuje alternativna goriva iz biomase na Finskem.

► VODILNA VLOGA REGIJ PRI PREHODU K EKOLOŠKIM INOVACIJAM TER PAMETNI IN TRAJNOSTNI RASTI

Energetska akademija na otoku Samsø je središče raziskav o obnovljivi in trajnostni energiji na Danskem.

Trajnostna rast je eno od ključnih načel strategije Evropa 2020 – razvoj evropskega gospodarstva, ki je bolj zeleno, učinkovitejše pri uporabi virov in bolj konkurenčno. Evropske regije ter strukturni in investicijski skladi EU so zdaj gonilne sile pri prizadevanju za uresničitev teh ciljev.

Globalne zahteve po okoljskih tehnologijah, okolju prijaznih izdelkih in storitvah ter trajnostnih oblikovalskih zamislih močno rastejo. Vrednost svetovnega trga, ki je trenutno ocenjena na 1,15 trilijona EUR na leto, bi se lahko skoraj podvojila, povprečna ocena za leto 2020 namreč znaša približno 2 trilijona EUR na leto.

Evropska unija si močno prizadeva, da bi imela od tega korist. Zaveda se, da je treba okrepiť sinergijo med pametno in trajnostno rastjo, da se bo lažje soočila s podnebnimi spremembami, okoljskimi in energetskimi težavami ter vedno večjim pomanjkanjem virov. Uporaba sedanjih vzorcev porabe in proizvodnje ne pride več v poštev. EU mora preoblikovati gospodarstvo, da bo zeleno in da ga bodo poganjale inovacije. Regionalna politika kot naložbeni nosilec je zdaj ključni dejavnik pri uresničitvi tega cilja.

Sektor ekološke industrije v Evropi se hitro širi. Zagotavlja 3,4 milijona delovnih mest, njen letni promet pa je večji od letnega prometa jeklarske, avtomobilske in farmacevtske industrije.

Obstajajo številni dokazi, ki potrjujejo, da imajo regije in velika mesta pomembno vlogo pri spodbujanju inovacij, saj so središča industrijskih grozdov, strokovnih centrov, inkubatorjev, tehnoloških parkov in veliko drugih vrst formalnih in neformalnih nosilcev inovacij. Države članice EU, ki največ vlagajo v raziskave in podjetniško zmogljivost na področjih, kot so trajnostna energija, ekosistemske storitve in ekološke inovacije, imajo zdaj najbolj konkurenčna gospodarstva v EU.

Institucije EU že imajo pomembno vlogo pri spodbujanju zelenega gospodarstva. Med letoma 2007 in 2013 je bilo približno 105 milijard EUR – 30% razpoložljivih sredstev za kohezijsko politiko – neposredno ali posredno vloženi v okoljske projekte. Od tega je bilo 54 milijard EUR dodeljenih okoljskim storitvam, kot so upravljanje z vodo in odpadki, varstvo narave in varovanje pred tveganji. Približno 3 milijarde EUR so bile namenjene za ekološke inovacije v malih in srednje velikih podjetjih, 48 milijard EUR pa za nizkoogljične ukrepe, kot so ukrepi za čisti transport, energetska učinkovitost in obnovljive vire.

Zamisel za okolju prijazno študentsko nastanitev izvira iz Nizozemske, uresničena pa je bila v Le Havru v Franciji.

Na področju energetske učinkovitosti je bilo vloženih približno 10 milijard EUR, od tega 4,9 milijarde EUR za obnovljive vire energije, kot so biomasa (1,8 milijarde EUR), sončna energija (1,2 milijarde EUR), hidroelektrična in geotermalna energija (1,2 milijarde EUR) ter vetrna energija (0,6 milijarde EUR).

Ključne gonilne sile mednarodne konkurenčnosti

Evropska unija vedno bolj prišteva ekološke inovacije h ključnim gonilnim silam svojega gospodarstva in mednarodne konkurenčnosti.

V novem programskem obdobju 2014-2020 več tematskih ciljev nove kohezijske politike obravnava ekološke inovacije. Spodbujani bodo ukrepi za premik k nizkoogljičnemu gospodarstvu, varstvu okolja, večji učinkovitosti virov, trajnostnem prometu in razvoju krožnega gospodarstva.

S temi ukrepi želijo spodbuditi ustrezne naložbe ter s tem gospodarsko rast in nova delovna mesta.

Konec leta 2011 je EU sprejela Akcijski načrt za ekološke inovacije, ki izboljšuje izkoristek trga ekoloških inovacij in je

bil oblikovan z namenom povečanja okoljevarstvene učinkovitosti, ustvarjanja rasti in novih delovnih mest ter zagotavljanja bolj učinkovite uporabe redkih virov v EU.

Ekološka inovacija je vsaka inovacija, ki zmanjša uporabo naravnih virov in izpust škodljivih snovi v celotnem življenjskem krogu. Ekološke inovacije so lahko prisotne v vseh oblikah novih ali močno izboljšanih izdelkov, storitev, procesov, načinov trženja, organizacijskih struktur itd.

Sredstva za izboljšanje konkurenčnosti

Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) zagotavlja veliko podporo regijam ter njihovim malim in srednje velikim podjetjem, da bi izboljšal njihovo konkurenčnost. Sklad omogoča izvajanje posebnih ukrepov za povečanje učinkovitosti virov, kot je program ENWORKS⁽¹⁾ v Združenem kraljestvu, ki je prejel nagrado RegioStars 2013 v kategoriji trajnostna rast⁽²⁾. Poleg tega Okvirni program za konkurenčnost in inovacije (PKI) zagotavlja pravičnost, prostore za povezovanje in enkratna nepovratna sredstva za potencialno uresničljive projekte ter s tem pomaga ekološko inovativnim podjetjem, zlasti malim in srednje velikim podjetjem, da svoje razvojne dosežke iz laboratorija prenesejo na trg. PKI s proračunom v višini približno 200 milijonov EUR za obdobje 2008-2013 podpira tehnološko dokazane rešitve (izdelke, procese, tehnologije) za boljši izkoristek evropskih naravnih virov. Več kot 240 projektov, ki jih financira shema ekoloških inovacij, se že izvaja na področju vode, ponovne uporabe materialov, trajnostnih izdelkov za gradnjo, zelenega poslovanja ter hrane in pijače. Projekte so večinoma razvila mala podjetja z inovativnimi koncepti, ki potrebujejo začetni kapital za uresničitev svojega potenciala za rast.

Nedavna raziskava je pokazala, da naložbe v zelena mala in srednje velika podjetja, ki se ukvarjajo z okoljskimi, inovativnimi tehnologijami, prinašajo nadpovprečne donose, ustvarjajo dragocena delovna mesta ter zmanjšujejo učinke na okolje. Naložbe skladov EU za ekološke inovacije že prinašajo 20-kratni dobiček. Vsak vložen evro je upravičencem prinesel 20 evrov. Poleg tega je vsak podprt projekt ustvaril dodatnih osem stalnih delovnih mest s polnim delovnim časom. Če to pretvorimo v številke, vrednost teh okoljskih prihrankov v petih letih znaša več kot 800 milijonov EUR, poleg tega ima veliko koristi tudi okolje, na primer varčevanje z vodo, manjši izpusti toplogrednih plinov in manj odpadkov.

(1) www.enworks.com

(2) http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_13_en.cfm

Projekti ekoloških inovacij, ki so prejeli sredstva, pokrivajo številne sektorje in dejavnosti, od proizvodnje omega 3 maščobnih kislin iz alg do proizvodnje usnja, ki ne onesnažuje okolja.

Program Inteligentna energija – Evropa (IEE), ki se je začel leta 2003, dodatno spodbuja politiki EU o energetske učinkovitosti in obnovljivi energiji. IEE zagotavlja podporo na področju obnovljive energije, energetske učinkovitih stavb, industrije, potrošniških izdelkov in prometa. Program bo deloval še v letu 2013 in se lahko izvaja v vseh državah članicah EU, na Norveškem, Islandiji, v Lihtenštajnu in Nekdanji jugoslovanski republiki Makedoniji. Za financiranje projektov je na voljo 730 milijonov EUR.

Pametna specializacija

EU se zaveda, da ima veliko regij svoje posebne prednosti v primerjavi z drugimi, na katere se je treba osredotočiti. Nekatere regije že imajo tradicijo razvijanja trajnostnih tehnologij in tehnologij za učinkovito porabo virov.

Regionalni in lokalni okvir je postal še toliko pomembnejši pri spodbujanju trajnostne rasti. Regije imajo znanje o lokalnih inovacijskih sistemih in so zmožne mobilizirati gospodarske akterje, da bi dosegli skupni cilj. Poleg tega jim položaj omogoča, da popolnoma razumejo lokalna naravna bogastva in okoljske težave.

Znano je, da ni enega samega recepta za razvoj in izvajanje strategij, ki povezujejo trajnostno in pametno rast. Vsaka regija mora izkoristiti svojo priložnost, lahko pa zaprosi za podporo, ki jo zagotavlja regionalna politika EU.

Cilj strategije pametne specializacije je, da se določijo ključne strateške industrije za vsako regijo ter da se nanje osredotoči

AVSTRIJSKA ŠTAJERSKA – DOLINA ZELENE TEHNOLOGIJE

V Avstriji je eden vodilnih zelenih tehnoloških grozdov na svetu – Eco World Styria. Na Štajerskem je veliko okolju prijaznih podjetij, ki izvirajo iz sedemdesetih let dvajsetega stoletja.

Lokalna agencija za podporo podjetij je pomagala vzpostaviti ohlapno omrežje za spodbujanje projektov zelene tehnologije in do leta 2005 se je omrežje razvilo v grozd z dobrimi temelji. Trenutno se v grozdu približno 200 podjetij in raziskovalnih centrov dejavno ukvarja z okoljskimi in inženirskimi rešitvami prihodnosti.

Eco World Styria uporablja model sodelovanja raziskave-industrija-vlada, da bi ekološke inovacije povzdignil na višjo raven. Grozd podjetjem omogoča privlačen izbor storitev, vključno s podporo za tržne strategije, oceno inovacijskega potenciala, prepoznavanjem partnerjev za raziskave in razvoj, storitvami financiranja in iskanjem vlagateljev.

Celotni proračun razvojnega projekta grozda v obdobju 2007-2012 je znašal 888800 EUR. Polovico teh sredstev je prispeval ESRR. Uspeh grozda je pomagal zvišati delež samofinanciranja, ki trenutno znaša približno 40%. To vključuje pristojbino za članstvo v grozdu in prihodek od projektov in storitev.

ECO World Styria skupaj s svojimi strateškimi partnerji zagotavlja trajnostno rast za stranke grozda skozi celotno vrednostno verigo na področju biomase, sončne energije, upravljanja snovnega toka, odpadkov in vode.

raziskave, inovacije in naložbene strategije. Inovativne dejavnosti so lahko najsodobnejši raziskovalni in razvojni projekti, inovativne zamisli na področju gradbeništva, mobilnosti, oblikovanja, upravljanja z energijo in načinov poslovanja.

Temeljijo na prednostih v primerjavi z drugimi regijami in lahko zagotovijo bolj učinkovito uporabo javnih sredstev. Strategije regijam lahko pomagajo, da svoje vire osredotočijo na nekaj ključnih prednosti, namesto da naložbe razporedijo po območjih in poslovnih sektorjih.

Ena od prednosti „Strategije pametne specializacije na Škotskem“ je na primer uporaba naravnih virov, denimo energije valovanja, kot obnovljive energije. Ta industrija je že ustvarila več kot 11 000 delovnih mest na Škotskem. Nedavno je Finska na ravni vlade sprejela strategijo za spodbujanje čiste tehnologije (glej besedilo v okviru).

FINSKA – USMERJENOST V SPECIALIZACIJO NA PODROČJU ČISTE TEHNOLOGIJE NA NACIONALNI RAVNI

Sektor čiste tehnologije je eden od najhitreje rastočih sektorjev na svetu. Vrednost svetovnega trga sektorja čiste tehnologije je približno 1 600 milijard EUR (približno 6% svetovnega BDP), letna stopnja rasti znaša 10%.

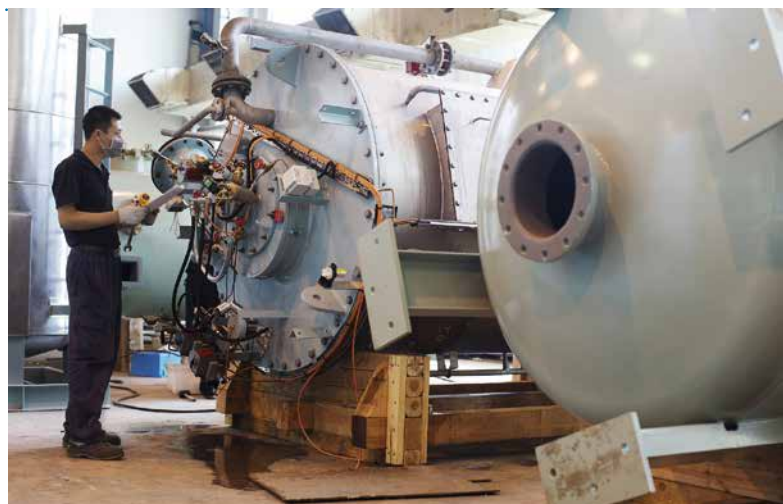
Leta 2011 je bilo na Finskem v sektorju čiste tehnologije dejavnih več kot 2000 podjetij. Njihov skupni prihodek (20,6 milijarde EUR) je predstavljal 10,9% BDP-ja in je bil za 10,6% višji kot eno leto prej. Vrednost finskega izvoza čiste tehnologije je približno 12 milijard EUR, kar je skoraj 20% vsega izvoza na Finskem.

Februarja leta 2012 je finska vlada začela izvajati strateški program za čisto tehnologijo, katerega cilj je, da bi čista tehnologija postala ena od prednosti finske gospodarske politike.

S programom nameravajo do leta 2020 ustvariti 40000 delovnih mest v sektorju čiste tehnologije na Finskem in do leta 2018 podvojiti skupni prihodek podjetij, ki se ukvarjajo s čisto tehnologijo, s približno 20 milijard EUR na 40 milijard EUR.

Prednosti finskega sektorja čiste tehnologije so proizvodnja čiste energije, energetska učinkovitost proizvodnje in stavb, industrijski procesi z učinkovito porabo virov, čiščenje vode ter upravljanje z odpadki in recikliranje. Ukrepi v okviru programa za čisto energijo so zmanjšanje uporabe premoga, zemeljskega plina in uvožene elektrike, povečanje uporabe vetrne in sončne energije ter bioenergije, izboljšanje energetske učinkovitosti in ustvarjanje novih podjetij, pretvorba zaloge vozil v električna vozila ter ustvarjanje pobud.

Strategija želi ustvariti tudi najboljši notranji trg za finska podjetja, ki se ukvarjajo s čisto tehnologijo, in spodbuditi rast podjetij prek internacionalizacije.

V prvih dveh letih izvajanja programa (2012-2013) so se osredotočali na spodbujanje čiste energije, energetske učinkovitosti (s pomočjo informacijskih in komunikacijskih tehnologij) in okolju prijazne rudarske industrije kot pilotnih sektorjev, poleg tega so razvijali delovno okolje za spodbujanje rasti podjetij, ki se ukvarjajo s čisto tehnologijo. Za spodbujanje uporabe novih rešitev čiste tehnologije bo uporabljeno javno naročanje. Leta 2011 so javna naročila na Finskem prinesla 32,5 milijarde EUR. Cilj je, da bi do konca leta 2013 javna naročila znašala vsaj 1%, tj. 325 milijonov EUR, s čimer bi podprli podjetja na notranjem trgu, ki se ukvarjajo s čisto tehnologijo in želijo prodreti na mednarodne trge.

Program želi spodbuditi nastanek 5 ali 6 velikih strokovnih centrov v sektorju čiste tehnologije, zlasti na področju čiste energije in energetske učinkovitosti. Poleg tega preučujejo tudi možnost, da bi ustanovili strokovni center, ki bi se osredotočal na določena področja, na primer na vetrno energijo. Vlada spodbuja tudi prodor malih in srednje velikih podjetij na mednarodne trge, zlasti na rastoče trge, kot so trgi Kitajske, Indije, Rusije in Brazilije. Cilj je, da bi 80 novih podjetij do konca leta 2018 prodrlo na mednarodne trge.

Trajnostna energija – energetska učinkovitost stanovanj

V naslednjem obdobju financiranja bodo morale vse regije vložiti znaten delež sredstev ESRR v zagotavljanje trajnostne energije. Poleg tega v okviru novega programa ne bo omejitev glede vlaganja v energetska učinkovitost stanovanj (sedanja omejitev znaša 4% sredstev ESRR).

Mesta, ki proizvedejo 70-80% vseh izpustov toplogrednih plinov, so ključna območja za uvajanje bolj trajnostnih rešitev v sistemih mobilnosti, energije in odpadkov.

Veliko mest že preskuša nove pristope, tisti, ki so prvi uporabljali zelene strategije, pa so že občutili njihove pozitivne učinke.

Uspeh premika k nizkoogljičnemu gospodarstvu, ki učinkovito porablja vire in temelji na inovacijah, bo v veliki meri odvisen od odločitev, sprejetih na ravni regij in mest.

▶VEČ O TEM

Povezovanje pametne in trajnostne rasti prek pametne specializacije:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/presenta/green_growth/greengrowth.pdf

▶ UNIVERZA OPEN DAYS

USPOSABLJANJE NA VIŠJI RAVNI O DOLGOROČNIH CILJIH KOHEZIJSKE POLITIKE

Univerza OPEN DAYS je pomemben del 11. evropskega tedna regij in mest, ki bo potekal oktobra. Njen cilj je osredotočanje na nove akademske raziskave, ki se izvajajo na področju regionalnega razvoja in razvoja mest.

V sklopu univerze OPEN DAYS bo potekalo več delavnic, ki bodo omogočile akademikom, strokovnim delavcem, uradnikom EU in drugim zainteresiranim udeležencem, da izmenjajo mnenja ter preskusijo nove akademske koncepte na področju regionalnih in mestnih politik.

Predavalo bo izbrano število priznanih akademikov in raziskovalcev s področja kohezijske politike EU in sorodnih področij iz različnih evropskih držav. Sodelovali bodo tudi v strokovnih skupinah, ki se bodo osredotočile na tretjo tematsko prednostno nalogo dogodka OPEN DAYS 2013: „Izzivi in rešitve“.

„Akademiki imajo pomembno vlogo v procesu oblikovanja regionalne politike, zlasti ker prispevajo k boljšemu razumevanju območij in njihovih prednosti ter posebnosti njihovega upravljanja,“ je dejala profesorica Eduarda Marques da Costa z Univerze v Lizboni. „Poleg tega spodbujajo obsežne vsebinske in metodološke razprave, ki so vključene v oblikovanje in izvajanje politik. Akademiki razvijajo uporabne raziskave v zvezi z oceno vpliva in druge predhodne ocenjevalne študije, poleg tega pa sodelujejo tudi pri naprednih raziskavah posebnih tematskih novosti, ki naj bi bile uvedene v obdobju 2014-2020.“

Usposabljanje na višji ravni

V sodelovanju z Zvezo za regionalne študije je v sklopu univerze OPEN DAYS prvič organizirano usposabljanje na višji ravni. V okviru usposabljanja bodo potekali številni seminarji za 77 izbranih doktorskih študentov in mladih raziskovalcev s področja regionalne in mestne politike. Udeleženci bodo prišli iz držav članic EU in držav, ki niso članice EU.

Uvodno usposabljanje na višji ravni se bo osredotočilo na obete glede kohezijske politike EU v obdobju 2014-2020. Usposabljanje bo potekalo v okviru teme „Kohezijska politika EU: gospodarske razmere, izzivi na področju upravljanja in obeti“, na njem bodo izpostavljeni zgodovina, razlogi in razmere, zaradi katerih je potreben sedanji sklop reform.

Udeleženci bodo preučevali vpliv gospodarskih in družbenih sprememb na politiko na svetovni ravni, ter razpravljali o naslednjih vprašanjih:

- ▶ Katere nove priložnosti prinaša svetovno gospodarstvo, ki se stalno spreminja? Ali obstajajo nove sile, ki so zgoščene na določenem območju?
- ▶ Katere nove vloge imajo različne ravni uprave pri izhodu iz gospodarske krize in izvajanju strategije Evropa 2020?
- ▶ Kaj se je od leta 2008 spremenilo glede območij, prostora in politik ter kaj te spremembe pomenijo za prihodnost kohezijske politike EU?

Častni gostje usposabljanja na višji ravni bodo profesorica Eduarda Marques da Costa z Univerze v Lizboni, profesor John Bachtler z Raziskovalnega centra evropskih politik na Univerzi v Strathclydu na Škotskem in profesor Phil McCann z Univerze v Groningenu na Nizozemskem.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/od_university.cfm

Profesorica Eduarda Marques da Costa, Inštitut za geografijo in prostorsko načrtovanje, Univerza v Lizboni

V zadnjih desetletjih je imela evropska regionalna politika ključno vlogo pri spodbujanju kohezije in razvoja na območju, ki je vedno večje. Ustreznost in učinkovitost politik v različnih državah in regijah kažeta na to, kako pomembni so strukturirana opredelitev in celostni teritorialni pristopi, ki so upoštevani v usmeritvi Evropske unije.

Dejansko so izzivi zdaj precej drugačni. Zahtevajo prilagodljiv pristop na več ravneh in v več razsežnostih. Na območjih z nizko gostoto prebivalstva se na primer težave niso bistveno spremenile (med drugim zadevajo proces staranja prebivalstva ali veliko odvisnost zagotavljanja delovnih mest od javnega sektorja in proces konvergence). Kljub temu se regionalne teorije razvoja in regionalne politike konvergence spreminjajo v skladu s teritorialnimi pristopi ter iščejo rešitve za nove izzive in paradigme.

Enako velja tudi za mesta, v zvezi s katerimi še vedno ni odpravljenih nekaj bistvenih slabosti ali pa so te še bolj izrazite zaradi pritiskov glede rabe površin ali okoljskih sporov. Zaradi podnebnih sprememb in izzivov, povezanih z novimi viri energije in naravnimi viri, so se te težave v mestih, ki se širijo, zdaj še zaostrele.

Regionalna politika po letu 2020 se bo morala spopasti tudi z globalnimi izzivi, ki bodo znatno vplivali na mesta in manj urbanizirana območja ter tako tudi na socialno kohezijo v evropskih regijah. V zvezi s tem bi morali akademiki svoj prispevek v procesu oblikovanja politik osredotočiti zlasti na zagotavljanje večjega števila teoretičnih in metodoloških razprav, ki bi izboljšale teritorializacijo evropskih politik.

Profesor Henrik Halkier, Oddelek za regionalne in turistične študije, Univerza v Aalborgu, Danska

Oblikovanje politik poteka po določenih vzorcih, zato obstaja jasno tveganje, da se bodo enaki ukrepi izvajali v različnih regijah v Evropi, kar velja zlasti za programe EU, v zvezi s katerimi je treba običajno upoštevati standardiziran nabor pravil in predpisov. Z opisom značilnosti razvojnih težav na določenem območju lahko akademiki pomembno prispevajo k večji ustreznosti, učinkovitosti in smotrnosti političnih intervencij.

Obstaja veliko pomembnih razlogov, da se spodbuja zlasti zagotavljanje večjega vpliva političnih intervencij prek spremljanja in vrednotenja. Ta prizadevanja so omejena zaradi slabšega teoretičnega razumevanja vzročnih zvez v razvojnem procesu in dejansko tudi podatkov, ki so na voljo oblikovalcem politik. Akademiki lahko izboljšajo teoretično razumevanje razvojnega procesa in oblikujejo nove načine ocenjevanja vpliva, ki ga imajo javne intervencije.

Dve ključni težavi, ki bi jih morali bolj upoštevati pri dolgoročnem razvoju regionalne politike v Evropi po letu 2020, sta:

- ▶ vse večja pomembnost inovacij, ki temeljijo na kombinaciji različnih vrst znanja in združevanja različnih družbenih praks prek obstoječih meja. Jasno je, da bodo običajne raziskovalne in razvojne dejavnosti, ki se izvajajo v laboratorijih, še vedno pomembne, vendar je treba obravnavati tudi širši kontekst inovacij, ki bodo nastale v organizaciji sami ali v medsebojnih odnosih organizacij v posameznem sektorju, pri čemer je treba dejansko upoštevati tudi zasebni in javni sektor v manj razvitih regijah in območjih;
- ▶ prepoznati je treba pomembnost povezanosti podjetij in javnih ustanov z ustanovami zunaj meja regije, da bo za lokalna podjetja zagotovljena podpora za sodelovanje, na primer z najustreznejšo izobraževalno ustanovo, ne glede na to, v kateri regiji, državi ali na kateri celini je njen sedež.

▶ SREDSTVA ESRR ZA STANOVANJSKI SEKTOR

REZULTATI FINANCIRANJA SO „OPRIJEMLJIVI IN POZITIVNI“

Stanovanjski projekti v Talinu (Estonija), za katere so se zagotovila sredstva iz ESRR (zgoraj in spodaj).

Nova študija kaže, da so imeli posegi na stanovanjskem področju, za katere se je zagotovila podpora iz ESRR v programskem obdobju 2007-2013, pozitivne učinke v več vidikih. Ker se taka zapletena in raznolika vprašanja obravnavajo v celotni EU, bi morali prihodnji ukrepi temeljiti na kombinaciji celovitega pristopa ter učinkovitega okvira in dejavnjšega vključevanja na vseh ravneh uprave.

Evropska unija že več kot 20 let podpira obnovo mest in mestnega okolja z različnimi programi. Od leta 2007 so sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) izrecno namenjena tudi posegom na stanovanjskem področju.

V obdobju 2007-2013 se je kohezijska politika dejansko osredotočila predvsem na „urbano razsežnost“, zato so vsa mestna območja postala možni upravičenci sredstev iz strukturnih in investicijskih skladov EU.

Na pobudo Evropskega parlamenta je bila v celotni EU izvedena študija, da bi se ocenilo, kako so bila uporabljena sredstva ESRR v nekaterih od prvih stanovanjskih projektov v obdobju financiranja 2007-2013, in da bi se ugotovilo, kako bi bil sklad najbolj učinkovit v prihodnosti.

Stanovanjske težave v EU

Različna območja v celotni EU se še vedno spopadajo z znanimi izzivi, ki so povezani s stanovanji slabe kakovosti, cenovno

TALIN, ESTONIJA

Varčevanje z energijo v socialnih stanovanjih

V Talinu se sredstva ESRR uporabljajo za obnovo socialnih stanovanj in domov za otroke. To vključuje gradnjo devetih novih energetske zelo učinkovitih stavb v različnih delih mesta, ki bodo zagotovile boljše življenjsko okolje za stanovalce ter omogočile bolj kakovostno raven storitev socialnih služb v stavbah.

LA FORET, FRANCIJA

Boj proti energetske revščini na ogroženih območjih

Pri tem projektu se obnavlja 446 socialnih stanovanj (osem stavb, ki so bile zgrajene v obdobju 1965-1970) z visoko stopnjo porabe energije. Cilj projekta je boj proti energetske revščini in obnova mestne četrti, ki je socialno ogrožena. Po obnovi bo stopnja porabe energije v teh stanovanjih nizka, kar bo prispevalo k večji kakovosti življenja in varnosti stanovalcev ter boljšemu ugledu mestne četrti.

nedostopnostjo boljših stanovanj in nizko stopnjo energetske učinkovitosti stanovanj. Te težave so globoko zakoreninjene in zapletene, vendar se zelo razlikujejo med državami članicami.

Stanovanjske težave v zahodnoevropskih mestih so pogosto povezane z visokimi stanovanjskimi bloki, ki so zgrajeni iz slabih materialov in imajo slabo zasnovo. Zaradi teh težav so problematična zlasti propadajoča območja na obrobjih mest ali v središčih mest s stavbami, zgrajenimi v tradicionalnem slogu.

Od leta 2007 „nove države članice“, ki so k EU pristopile leta 2004 ali pozneje, sredstva ESRR uporabljajo za financiranje stanovanjskih projektov. V teh državah so velika stanovanjska območja, ki so bila zgrajena po vojni in v mestih predstavljajo resno težavo. Študija je pokazala, da bi veliko območij hitro propadlo, če ne bi bili izvedeni obsežni posegi, zaradi česar bi nastali geti z revnejšimi prebivalci, poleg tega pa bi se znatno povečalo povpraševanje po enodružinskih stanovanjih v predmestjih.

Od leta 2009 lahko vse države članice EU uporabljajo sredstva ESRR za naložbe, povezane z energetske učinkovitostjo ali obnovljivo energijo.

Celostni pristop

Kot del študije je bilo poleg pregleda literature in ukrepov politike podrobno raziskanih deset posegov na stanovanjskem področju, za katere se je zagotovila podpora iz ESRR. Analiza je pokazala, kako je sklad ESRR spodbudil celovite pristope na področju stanovanjskih, energetskih in družbeno-gospodarskih potreb v skupnostih na prikrajsanih območjih.

S posegi na stanovanjskem področju, za katere se je zagotovila podpora iz ESRR, so se dosegli oprijemljivi in pozitivni rezultati, na primer večja energetska učinkovitost in nižji stroški za porabo energije. Tudi mnenje zainteresiranih strani o vplivih projektov na področja, povezana s stanovanjsko problematiko, npr. na ustvarjanje delovnih mest in zdravje, je relativno pozitivno.

Vendar so se vse tri težave hkrati obravnavale le v okviru nekaterih projektov. Izvajanje nekaterih projektov je bilo dejansko „enodimenzionalno“, saj je bil njihov cilj le izboljšanje energetske učinkovitosti, medtem ko so drugi projekti vključili tudi socialne elemente. Ugotovljeno je bilo, da so projekti učinkovitejši, če se izvajajo celovito in če nacionalne politike spodbujajo povezovanje shem ESRR z drugimi posegi. Pomemben dejavnik je lahko tudi politika, ki se izvaja pri upravljanju lokalnih in regionalnih območij.

Upoštevati je treba, da sklad ESRR ni edini vir financiranja stanovanj iz skladov EU. Evropska investicijska banka (EIB) že nekaj časa zagotavlja finančno podporo, ki temelji na posojilih,

za stanovanjski sektor v EU. Ta finančna podpora je namenjena obnovi mest, pri čemer je pomembno, da se zagotovijo socialna stanovanja.

Sklepne ugotovitve

V tej študiji se splošno ugotavlja, da ima financiranje stanovanjskih programov prek ESRR pozitivne učinke v več vidikih. V praksi se izvajajo različni pristopi v zvezi s posegi na stanovanjskem področju, s katerimi se lahko dosežejo resnični in oprijemljivi rezultati. Posegi za zagotavljanje energetske učinkovitosti imajo pogosto pozitiven vpliv s socialnega vidika, saj prispevajo k nižjim stroškom za porabo energije.

ESRR je zagotovil velik napredek na področju reševanja stanovanjskih težav in oskrbe z energijo, ki je cenovno ugodna. Večina projektov zagotavlja prebivalcem neposredno ali posredno finančno pomoč, da lahko na primer pokrijejo stroške za nova okna ali izolacijo strehe.

Učinek podpore, ki se prek stanovanjskih projektov ESRR zagotovi za skupnosti v bolj ogroženih območjih, je odvisen od veliko različnih dejavnikov. Na podlagi teh dejavnikov se ugotavlja, da je treba sprejeti posebne ukrepe, s katerimi se bo gospodinjstvom z najnižjimi dohodki omogočil dostop do dejavnosti, za katere se pridobijo sredstva iz ESRR.

Čeprav so za stanovanjsko področje pristojne države članice EU, ima lahko ESRR pomembno vlogo pri spodbujanju gradnje trajnostnih stanovanj, ki prispevajo k manjši porabi energije in predstavljajo premik k nizkoogljičnemu gospodarstvu ter spodbujajo tudi socialno vključenost.

Pri posegih na stanovanjskem področju bi se moral uporabiti celovit pristop, ki bi obravnaval gospodarske, socialne in okoljske izzive. Glavni cilj posega za zagotavljanje energetske učinkovitosti je zmanjšati porabo energije v posameznih stavbah, vendar je priporočljivo, da se nekatere težave prikrajsanih mestnih četrti obravnavajo skupaj z energetskimi težavami.

V študiji je ugotovljeno, da bodo ta prizadevanja bolj uspešna v naslednjem obdobju financiranja, če bodo poleg prilagodljivosti, ki jo omogoča zakonodaja v zvezi s kohezijsko politiko v obdobju 2014-2020, zagotovljeni tudi učinkovit okvir, pravočasno načrtovanje in dejavno vključevanje na vseh ravneh uprave.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/housing/2013_housing_study.pdf

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/studies/index_en.cfm#1

▶ EVROPSKO ZDRUŽENJE ZA TERITORIALNO SODELOVANJE

POJASNITEV IN POENOSTAVITEV PRAVNEGA INSTRUMENTA, KI JE BIL PRIPRAVLJEN LETA 2006

Sedem let po odobritvi bo Uredba o ustanovitvi evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) spremenjena. Številna pojasnila in poenostavitve bodo spodbudili uporabo tega instrumenta.

Ko je poslanec Evropskega parlamenta Jan Olbrycht leta 2006 razlagal, kaj je EZTS, je dejal: „EZTS je EZTS!“ Uredba naj bi državam članicam omogočala večjo prilagodljivost, vendar velja danes za nejasno.

Ko so nekatere države članice sprejemale nacionalna pravila za izvajanje zadevne uredbe EU, so združenje EZTS vključile v obstoječe pravne osebe – na primer javna organa „syndicat mixte“ v Franciji ali „Zweckverband“ v Nemčiji ali v neprofitno združenje, ki deluje po zasebnem pravu. Spremenjena Uredba še vedno omogoča, da združenje EZTS deluje po javnem ali zasebnem pravu. V kakšnih razmerah deluje zdaj vsaj 35 združenj EZTS⁽¹⁾, ki pokrivajo 19 držav članic, vključujejo več kot 650 lokalnih in regionalnih organov in teles ter vplivajo na življenja približno 30 milijonov evropskih državljanov na obmejnih območjih?

Pravni instrument za podnacionalne organe in telesa

Države članice in osrednji organi lahko sodelujejo na podlagi svoje suverenosti. Regionalni in lokalni organi ali drugi javni organi lahko sodelujejo znotraj države članice: lokalne organi ustanovijo skupni organ za upravljanje javnega prometa, odpadkov, energije, vode, kulture itd. Izhodišče Uredbe EZTS je preprosto: podnacionalnim organom je treba pristojnosti, ki jih imajo običajno v nacionalnem okviru, zagotoviti tudi zunaj nacionalnih meja, vendar znotraj Evropske unije. Tako sodelovanje

bi moralo biti v Uniji 20 let po uvedbi enotnega trga običajno. Leta 1980 je Svet Evrope predlagal Okvirno konvencijo o čezmejnem sodelovanju⁽²⁾ teritorialnih skupnosti ali oblasti, vendar veliko držav članic zadevne konvencije ali treh dodatnih protokolov ni ratificiralo oziroma ni sklenilo dvostranskih ali tristranskih sporazumov s sosednjimi državami. V spremenjeni Uredbi EZTS, ki so jo sozakonodajalci v večini sprejeli, bo tako sodelovanje možno tudi zunaj meja Evropske unije: na primer med Francijo in Švico, med najbolj oddaljenimi regijami in njihovimi sosednjimi državami (tretjimi državami ali čezmorskimi državami in ozemlji) ter med Poljsko, Litvo in Kaliningradom.

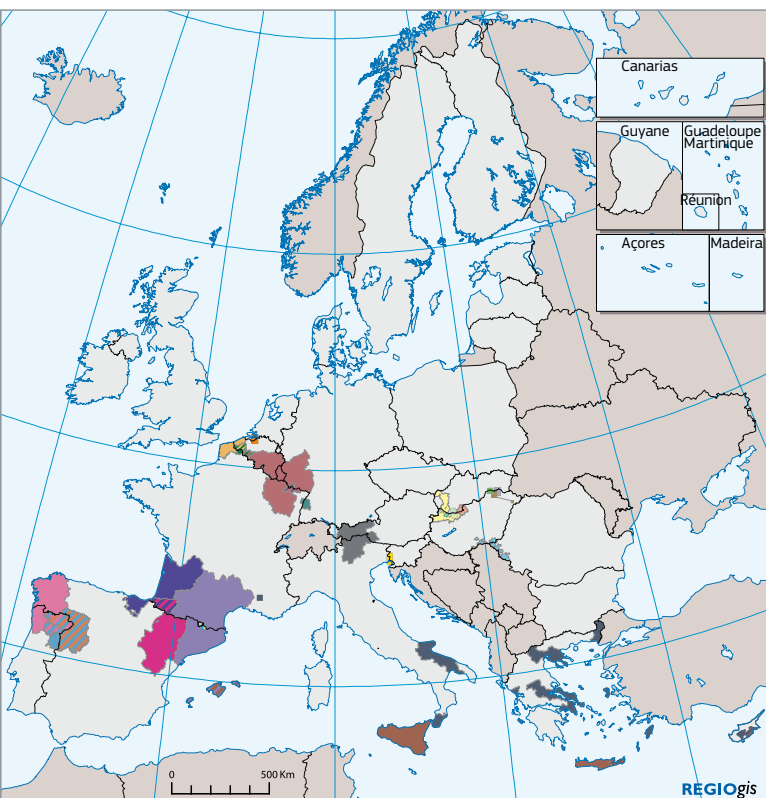
Hitrejši in enostavnejši mehanizem za odobritev

Nekatere države članice tako sodelovanje še vedno obravnavajo kot področje zunanje politike, celo v odnosih držav znotraj Unije, in so zahtevale, da se v postopku za odobritev sodelovanja upoštevajo strogi pogoji. Obdobje treh mesecev, v katerem je bilo treba odobriti sodelovanje organa ali oblasti v združenju EZTS ter konvencije in statute, je bilo znatno preseženo. V skladu z revidirano Uredbo lahko to obdobje traja največ šest mesecev. Če država članica do izteka tega obdobja ne predloži utemeljenih pripomb, se to samodejno obravnava kot odobritev. Vendar to ne velja za državo članico, v kateri naj bi bilo združenje EZTS registrirano kot pravni organ.

Drugo pomembno pojasnilo zadeva statute, tj. dokumente, ki določajo praktične notranje predpise o delovanju. Prej so lahko države članice ocenile statute skupaj s konvencijo. Zdaj lahko ocenijo le, ali so statuti v skladu s konvencijo (ustanovnim dokumentom). Uveden je bil lažji postopek za odobritev, kadar so izpolnjeni nekateri pogoji – če je edina sprememba v že odobreni konvenciji priključitev novih članov.

(1) Do začetka julija 2013 je bilo po podatkih Odbora regij ustanovljenih 37 združenj EZTS: <https://portal.cor.europa.eu/egtc/en-US/Register/Pages/welcome.aspx>

(2) <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?CL=ENG&NT=106>

Evropska združenja za teritorialno sodelovanje

■ Lille-Kortrijk-Tournai	■ ZASNET
■ Ister-Granum	■ INTERREG Programme Grande Région
■ Galicia-Norte de Portugal	■ Eurodistrikt Saarmoselle/ Eurodistrict Saarmoselle
■ Amphictyony/ AMΦIKTYONIA / Anfizionia	■ Abauj az Abaujban
■ UTTS	■ Pons Danubii
■ Karst Bodva	■ Bánát-Triplex Confinium
■ Duero-Douro	■ Linieland van Waas en Hulst
■ West-Vlaanderen/ Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale	■ Arrabona
■ ArchiMed	■ Euroregion Tirol – Alto Adige – Trentino
■ Eurodistrict Strasbourg-Ortenau/ Eurodistrikts Strasbourg-Ortenau	■ Gorizia – Nova Gorica – ŠempeterVrtojba
■ Hôpital Transfrontalier de la Cerdagne/Hospital Transfrontarar de la Cerdanya	■ Espacio Portalet
■ Eurorégion Pyrénées-Méditerranée/ Eurorégion Pirineos-Mediterráneo/ Euroregió Pirineus Mediterrània	■ Pirineus-Cerdanya
	■ Rába-Duna-Vág
	■ Europrégion Aquitaine-Euskadi

Širše področje dejavnosti združenj EZTS

V spremenjeni Uredbi je jasneje določeno, da lahko instrument EZTS poenostavi in spodbudi teritorialno sodelovanje ter izvaja določene ukrepe teritorialnega sodelovanja primarno (vendar ne izključno) v skladu s cilji evropskega teritorialnega sodelovanja (ETS). Če citiramo Odbor regij: „EZTS zagotavlja ‚možnost vključevanja različnih institucionalnih ravni v eno samo skupno strukturo‘ in tako ‚odpira možnosti za nove oblike upravljanja na več ravneh, kar omogoča evropskim regionalnim in lokalnim organom, da postanejo gonilne sile pri oblikovanju in izvajanju politik EU ter prispevajo k večji odprtosti, sodelovanju, demokratičnosti, odgovornosti in preglednosti evropskega upravljanja“.

Do zdaj je kot organ upravljanja programa ETS (Grande Région – čezmejno sodelovanje okoli Luksemburga) ustanovljeno le eno združenje EZTS. Nekatera združenja EZTS so povezana z omrežji, večina pa pokriva manjša ali večja območja na notranjih mejah, ki razvijejo skupno strategijo in nato uporabijo različne programe ETS ali druge programe EU, za katere je potrebno sodelovanje (na primer Life+ ali Erasmus za podjetnike) za izvajanje individualnih projektov. V prihodnosti bodo imela združenja EZTS možnost, da izvajajo le del programa v okviru sodelovanja z ETS ali medregijskega sodelovanja v skladu s ciljem Naložbe v rast in delovna mesta, ali celo tako, da so hkrati vključena v obe vrsti sodelovanja (tj. izvajanje celostne ozemeljske naložbe ali skupnega načrta ukrepanja, pri čemer bi se v okviru ETS izvajalo upravljanje, v okviru cilja Naložbe v rast in delovna mesta pa bi se izvajale naložbe v infrastrukturo in ljudi).

Jasnejša pravila za izvajanje

Združenja EZTS bodo lahko vzpostavljala in upravljala infrastrukturo in storitve. V tem okviru lahko skupščina združenja EZTS določi pogoje za uporabo infrastrukture ali storitve splošnega gospodarskega interesa, vključno s tarifami in pristojbinami, ki jih morajo plačati uporabniki. Nacionalna pravila, ki veljajo za te dejavnosti, bodo navedena v konvenciji, s čimer se bo zagotovila večja preglednost za uporabnike.

Ustanavljanje nekaterih združenj EZTS je bilo upočasnjeno zaradi pravnih težav v zvezi z osebjem, medtem ko so bila nekatera združenja EZTS ustanovljena brez lastnih uslužbencev. V skupni deklaraciji, ki je priložena spremenjeni Uredbi, je pojasnjeno, katere določbe lahko združenja EZTS vključijo v svojo konvencijo. Združenje EZTS samostojno izbere izhodišče. Na podlagi možnosti iz konvencije bo lahko posamezni uslužbenec v združenju EZTS še vedno prosto izbiral med ponujenimi možnostmi: zasebno pravo ali javno pravo, kar bi načeloma moralo biti odvisno od države, v kateri uslužbenec dela, ne glede na to, kje je združenje EZTS registrirano. Združenje EZTS ima pomembnejšo vlogo tudi v celotnem zakonodajnem svežnju, poleg tega so posebne določbe v zvezi z njimi vključene tudi v uredbe o skupnih določbah in uredbe o ETC, s čimer se je zagotovila spodbuda za ta instrument, katerega dodana vrednost in zrelost bosta vidni v naslednjem programskem obdobju.

▶ VEČ O TEM

Priročnik INTERACT EGTC:
www.interact-eu.net/KRATKE_NOVICE_publications/new_egtc_handbook/174/1547

▶ KREPITEV ZMOGLJIVOSTI

KREPITEV SPRETNOSTI IN ZMOGLJIVOSTI ZA POPOLN IZKORISTEK STRUKTURNIH IN INVESTICIJSKIH SKLADOV

Možnosti črpanja in uporabe strukturnih in investicijskih skladov Evropske unije so delno omejene zaradi organizacijske zmogljivosti nacionalnih in regionalnih organov v državah članicah. Evropska komisija si prizadeva okrepiti spretnosti, zmogljivost in operacijska orodja v državah članicah, da bo uporabljenih več sredstev strukturnih in investicijskih skladov ter da se bo izboljšala kakovost porabe.

„Nevidne“ ovire, ki omejujejo izkoriščanje obsežnih sredstev iz strukturnih in investicijskih skladov, so pomanjkanje spretnosti in orodij na ravni nacionalnih in regionalnih uprav. Splošno znano je, da je veliko težav v zvezi z uporabo skladov povezanih z zmogljivostjo uprav v državah članicah in regijah za upravljanje skladov. Vlaganje znatnih finančnih sredstev v evropske regije zahteva visoko stopnjo organizacije, zmogljivosti in sodelovanja. Za doseganje višje stopnje črpanja sredstev strukturnih in investicijskih skladov ter zagotavljanje nizke stopnje napak pri izvajanju, je prizadevanja treba usmeriti v krepitev ustrezne zmogljivosti.

Velika odstopanja glede uspešnosti

V EU je mogoče najti velika odstopanja glede zmogljivosti črpanja, učinkovitosti in uspešnosti strukturnih in investicijskih skladov. V praksi je treba uspešnost oceniti v okviru popolnega življenjskega kroga naložb, od splošnega upravljanja programov do načrtovanja, izvajanja, ocenjevanja in spremljanja ter finančnega upravljanja in nadzorovanja. Uspeh vsakega koraka v življenjskem krogu izvajanja je odvisen od treh povezanih dejavnikov – organizacijske strukture, človeških virov ter sistemov in orodij.

Prilagojene rešitve

Izvajalci investicijskega procesa so nacionalne in regionalne javne uprave, ki pa nimajo standardne metode, po kateri bi

proces potekal. Pristop mora biti prilagojen, sorazmeren, ustrezen in učinkovit. Veliko dobrih primerov prikazuje, kako velik vpliv na upravljanje sklada ima izboljšanje struktur upravljanja, izvajanje dobrih strategij na področju človeških virov ali razvijanje učinkovitih orodij. Komisija trenutno „ugotavlja stanje“, da bo določila, kakšne so lastnosti ozkih grl in kje se lahko najpogosteje pojavljajo. Tako bodo za vsako državo ugotovljene najpogostejše težave, poleg tega pa bodo sprožene rešitve za odpravo teh težav.

Komisar za regionalno politiko Johannes Hahn je dejal: „Dobra institucionalna zmogljivost za načrtovanje in uporabo skladov EU je bistvo učinkovite kohezijske politike in ključnega pomena za obnovo in rast. Kohezijska politika ne more izkoristiti vsega svojega potenciala brez ustrezne strukture upravljanja skladov, ki temelji na stabilnosti in stalnosti in ki ga vodijo strokovnjaki z ustreznimi orodji in sistemi. Brez ustrezne zmogljivosti upravljanja je stopnja črpanja nizka, stopnja napak visoka, splošni učinek naložb pa manjši od pričakovanega. V času finančne krize ni sprejemljivo, da se javno financiranje ne uporablja na najbolj učinkovit način, ki bi Evropi in njenim državljanom omogočil gospodarsko rast, delovna mesta in najvišji možni življenjski standard.“

Na podlagi procesa za ugotavljanje stanja se lahko z boljšo pripravljenostjo na izvajanje začnejo razvijati orodja in rešitve za odpravo teh težav.

Težavna področja

Zmogljivost upravljanja strukturnih in investicijskih skladov je odvisna od naslednjih ključnih področij:

- ▶ strukture (mehanizmov za usklajevanje, odločanja o proračunu itd.);
- ▶ človeških virov (količine in ravni zmogljivosti);
- ▶ postopkov in orodij.

Vsi elementi teh treh vidikov morajo delovati pravilno za učinkovito izvajanje skladov.

Struktura

Upoštevana morata biti osnovna struktura upravne organizacije in število operativnih programov. Ključnim institucijam morajo biti dodeljena jasna opravila in odgovornosti. Obravnavane morajo biti tudi težave, kot so raven prenosa pooblastil, učinkovitost nadzornih odborov ter upravljanje partnerstev z interesnimi skupinami in nevladnimi organizacijami itd.

Človeški viri

Zagotavljanje časovne razpoložljivosti izkušenih, izurjenih in motiviranih uslužbencev je ključni dejavnik za uspeh. Proces zahteva ustrezen opis delovnega mesta z določenimi nalogami in odgovornostmi ter natančno število uslužbencev in opis kvalifikacij, ki jih potrebujejo. Pogoji v okviru upravnega sistema morajo biti ugodni za zaposlovanje in ohranjanje takih strokovnjakov. Pri upravljanju s človeškimi viri mora biti čim manj političnih intervencij.

Sistemi in orodja

Na voljo morajo biti primerni pripomočki za delo, ki povečujejo učinkovitost delovanja sistema. Obravnavati morajo zadeve, kot so dokumentacija o metodah, smernicah, priročnikih, sistemih, postopkih, obrazcih itd. Sistemi in orodja lahko pretvorijo znanje posameznih ljudi v neposredno znanje, ki si ga organizacije lahko izmenjujejo. Prizadevati si je treba za zmanjševanje ranljivosti organizacij, če na primer odidejo ključni uslužbenci, saj se tako zmanjša tveganje za napake in poveča splošna učinkovitost.

Horizontalna orodja

Veliko držav članic se sooča z enakimi težavami, zato je pomembno, da so vsem na voljo skupna „horizontalna“ orodja. Ta orodja so lahko namenjena skupnim težavam, kot so upravljanje javnih naročil, korupcija, možnost oblikovanja projekta na nižjih stopnjah vlade itd. Vključujejo lahko tudi orodja posameznih držav, ki so na voljo tudi drugim državam članicam za reševanje njihovih težav.

Najboljša praksa tesnega medinstitucionalnega sodelovanja

Eden od možnih pristopov je sistem tesnega medinstitucionalnega sodelovanja, ki državam članicam omogoča dostop do znanja strokovnih delavcev v drugih državah, kjer so sistemi in/ali orodja bolj napredni ali bolje razviti. Pristop Komisije temelji večinoma na deljenju pozitivnih sporočil ter omogočanju in spodbujanju držav članic, da bi si dobre prakse izmenjevale v večji meri kot zdaj. Komisija poskuša v tem procesu odigrati vlogo katalizatorja, ki zbira primere dobrih praks in jih posreduje drugim. Glavni cilj je doseči višjo raven črpanja sredstev in zmanjšati stopnjo napak, pri čemer je ključni dejavnik odpravljanje ozkih grl na ravni upravljanja.

Strokovni center

Za doseganje tega cilja je Komisija ustanovila specializirano enoto „Strokovni center za upravno zmogljivost“. Delovni program centra ima dva kratkoročna cilja:

- ▶ izvesti ugotavljanje stanja za pripravo dokumentov o stanju države in odpravo najpogostejših težav;
- ▶ zagotoviti smernice za nacionalne uprave v zvezi s pogajanjem o upravni zmogljivosti in uporabi tehnične podpore v obdobju 2014-2020.

Dolgoročni cilji vključujejo razvoj nabora orodij in prilagojene podpore za določene države članice in regije ter oblikovanje „sistemskih rešitev“, ki bodo na voljo vsem državam članicam in regijam.

Na dogodku Open Days 2013 bo tem težavam namenjena delavnica, katere tema bo „Skrivnosti upravljanja skladov EU – upravna zmogljivost kot ključna sestavina za uspešno in učinkovito izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov“.

▶ KITAJSKA, JAPONSKA IN EU

MEDSEBOJNA IZMENJAVA IZKUŠENJ
IN UČENJE O REGIONALNIH TEŽAVAH
IN TEŽAVAH MEST

Pristanišče Tianjin, Kitajska

Kitajska, Japonska in Evropska unija imajo veliko skupnih težav na področju trajnostnega regionalnega razvoja in razvoja mest. Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko je leta 2009 s podporo Evropskega parlamenta začel izvajati številne dejavnosti, ki vključujejo uradnike na visoki ravni na Kitajskem in Japonskem (in v drugih državah, ki so strateški partnerji EU), da bi izboljšal regionalno in lokalno sodelovanje med njimi in spodbudil medsebojno učenje. Te dejavnosti vključujejo izmenjavo informacij in dobrih praks ter seminarje in delavnice o vprašanih glede politike.

Regionalni dialog med Kitajsko in EU

Leta 2006 sta Evropska komisija in Komisija za nacionalni razvoj in reforme na Kitajskem po podpisu memoranduma o soglasju glede sodelovanja v regionalni politiki pričeli izvajati program srečanj na visoki ravni in dejavnosti sodelovanja. Program vključuje študije, obiske, usposabljanja, seminarje in delavnice, ki izmenično potekajo na Kitajskem in v Evropi, da bi spodbudili učenje ter si izmenjali informacije in izkušnje na področju regionalne politike.

Mesta v Evropi in na Kitajskem se na področju razvoja mest soočajo z dvostranskim izzivom: kako izboljšati konkurenčnost,

hkrati pa izpolnjevati socialne in okoljske zahteve. Leta 2011 je Kitajska prestopila simboličen prag, saj se njena mesta tako širijo, da v njih živi že polovica prebivalstva države.

Na osmem seminarju na visoki ravni o sodelovanju EU in Kitajske, ki bo potekal v Bruslju na dogodku Open Days of Cities and Regions 2013 (dogodek Open Days za mesta in regije 2013), bosta strani obravnavali ključne težave pri razvoju mest, vključno z izboljšanjem življenjskih pogojev za prebivalce mest in izboljšanjem lokalne infrastrukture v zvezi z energijo, prometom in komunikacijami. Določena predavanja bodo obravnavala dobre prakse in priložnosti za sodelovanje med regijami v EU in na Kitajskem na področju spodbujanja bolj celostnega teritorialnega razvoja mest in podeželja ter regionalnih inovacijskih sistemov.

Ta dogodek bo tako kot predhodni seminarji zagotovil platformo, kjer bodo udeleženci lahko med sabo izmenjali mnenja o dejanskih izkušnjah z regionalno politiko. Program je nadaljevanje sklepnih ugotovitev predhodnega seminarja na visoki ravni o regionalni politiki, ki je decembra 2012 potekal na Kitajskem, v mestu Kanton v regiji Guangdong.

Na dvodnevem dogodku v Kantonu so se srečali govorniki na visoki ravni iz Evropske komisije in iz izbranih evropskih regij ter govorniki iz kitajske nacionalne vlade in organov

vodilnih regij (Guangdong, Hunan, Sečuan in Gvidžov). Med udeleženci je bilo veliko oseb na visoki ravni iz regionalnih uprav ter delegatov iz uradov za razvoj in reforme iz več mest.

Predavanja, ki se jih je udeležilo 90 sodelujočih iz Kitajske in Evrope, so se osredotočila na trajnostni razvoj mest in povezave med mesti in podeželjem.

Odprta vrata v Evropi

Leta 2010 je Evropska komisija pričela izvajati program CETREGIO, niz kitajsko-evropskih usposabljanj o regionalni politiki. Cilj programa je okrepiti povezave med evropskimi in kitajskimi regijami, ki se lahko z medsebojno pomočjo razvijajo naprej na dvostranski podlagi – tudi na pomembnem področju trgovinskih odnosov.

Usposabljanje je potekalo v okviru dvotedenskih sestankov za obveščanje v vsaj treh državah članicah EU, ki so vključevali seminarje, predavanja in obiske na terenu, kjer si je bilo mogoče ogledati primere najboljših praks na izbranih območjih. Od leta 2010 si je lahko več kot 120 kitajskih nosilcev odločanja iz 31 provincialnih regij izmenjevalo izkušnje in obiskalo primere dobrih praks v več kot 40 regijah 12 držav članic EU, ki so bile izbrane tako, da so predstavljale geografsko raznolikost.

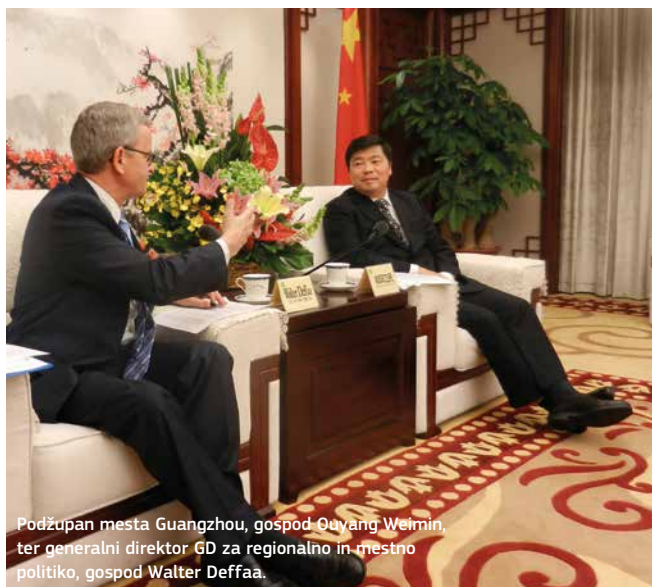
Kitajski delegati so večinoma vodilni strokovni delavci iz različnih področij in predstavljajo veliko raznolikost v regionalnem razvoju na Kitajskem. CETREGIO omogoča kitajskim regionalnim strokovnim delavcem, da na podlagi videnih praks oblikujejo svoje politike regionalnega razvoja.

Izmenjava programov EU in Japonske

Od leta 2012 mesta v EU in na Japonskem spodbujajo decentraliziran proces izmenjave izkušenj in dobre prakse na področju težav pri razvoju mest.

Japonska in EU se soočata z veliko skupnimi izzivi na področju trajnostnega razvoja mest. Prek programa si obe strani lahko izmenjujeta izkušnje v zvezi s temami, kot so „kompaktno mesto“, trajnostni razvoj in konkurenčnost velikih mest.

Maja leta 2012 je v Tokiu Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko Evropske komisije skupaj z japonskim Ministrstvom za podeželje, infrastrukturo, promet in turizem organiziral seminar o razvoju mest. Na seminarju so se

Podžupan mesta Guangzhou, gospod Quyang Weimin, ter generalni direktor GD za regionalno in mestno politiko, gospod Walter Deffaa.

srečali številni strokovni delavci, vključno z vodilnimi predstavniki iz Leipziga, Stockholma in Torina iz EU ter iz Kanazave, Kitakjušuja in Kumamota z Japonske.

Seminar v Tokiu je obravnaval teme, ki so bile zanimive za Japonsko in vsa sodelujoča evropska mesta: obnova mest in mestni promet (Leipzig, Nemčija), nizkoogljična mesta (Stockholm, Švedska) ter podpora za kulturne in ustvarjalne industrije kot gonilne sile razvoja mest (Torino, Italija). Obe strani pričakujeta, da bodo ti kontaktni sestanki, katerih sponzorja sta omenjeno japonsko ministrstvo in EU, spodbudili decentraliziran proces izmenjave izkušenj in dobrih praks v prihodnjih letih med mesti, ki jih problematika razvoja mest zadeva.

Kot nadaljevanje bo na dogodku Open Days 2013 v Bruslju organizirana delavnica v okviru teme „Umeščanje razvoja mest v mednarodni kontekst: izmenjava programov EU in Japonske v zvezi s trajnostnim razvojem mest“.

Ti primeri potrjujejo, da narašča zanimanje za regije in mesta zunaj EU, ki bi sodelovala pri problematiki politike o regionalnem razvoju in razvoju mest. Evropski parlament in Odbor regij sta pokazala veliko zanimanje za to področje ter za sodelovanje s Komisijo pri spodbujanju decentraliziranega sodelovanja na globalni ravni.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/international/index_en.cfm

▶ MAKROREGIONALNI PRISTOP

KORISTI PODONAVSKE IN BALTSKE STRATEGIJE

Most med krajema Vidin v Bolgariji in Calafat v Romuniji

Od leta 2009 Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko izvaja nov pristop za reševanje težav, ki zadevajo več regij. Nova „makroregionalna strategija“ je bila uporabljena v regiji Baltskega morja in nato še na območju reke Donave. Prvo poročilo o napredku, ki ga je pred kratkim objavila Evropska komisija, poudarja, kako je novi makroregionalni pristop ustvaril veliko število novih projektov in pomagal oblikovati cilje skupne politike na področjih, ki so ključnega pomena za vključene regije. Za druge regije se razvijajo novi načrti.

Strategiji EU za Baltsko regijo in Podonavje vključujeta več kot 20 držav članic EU in držav, ki niso članice EU. Kot prvi strategiji uporabljata edinstveno vrsto sodelovanja, ki temelji na zamisli, da je skupne težave, s katerimi se spopadajo določene regije – okoljske in gospodarske težave ali težave, povezane z varnostjo – najbolje reševati skupaj in da je smiselno skupno načrtovanje, saj se tako razpoložljiva sredstva najbolj učinkovito razporedijo.

Na začetku je potrebo po usklajenem makroregionalnem odzivu na težave in priložnosti v tej regiji sprožilo propadanje okolja Baltskega morja. Rezultat je bila Strategija EU za regijo Baltskega morja, ki je bila sprejeta leta 2009. Strategija EU za Podonavje pa je bila sprejeta junija 2011.

Strategiji sta poskušali umestiti težave v večstranski okvir ter seči izven sedanjih meja EU in doseči enakovredno sodelovanje s sosednjimi državami. Udeležene države naj bi spodbudili, da bi delovale tudi zunaj meja in začele razmišljati bolj strateško in domiselno o priložnostih, ki so jim na voljo.

Pristop zagotavlja celovit okvir, ki združuje države članice in tretje države na istem geografskem območju, da bi obravnavale skupne izzive. Prevladujoči cilj makroregionalne strategije je mobilizacija novih projektov in pobud. Pristop zagotavlja veliko potencialnih prednosti v zvezi z okrepitevijo sodelovanja za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo.

Strategija EU za regijo Baltskega morja

Osem držav članic EU, ki ležijo na območju regije Baltskega morja (Danska, Estonija, Finska, Nemčija, Latvija, Litva, Poljska in Švedska), se sooča z več skupnimi izzivi, obravnavanimi v skupno določenem načrtu ukrepanja, ki je del strategije.

V strategijo je vključenih več prednostnih področij, na katerih se izvajajo konkretni vodilni projekti ter dosejajo jasno določeni cilji in kazalniki. Strategija omogoča mobilizacijo vseh ustreznih evropskih sredstev in politik ter usklajevanje ukrepov Evropske unije, držav članic EU, regij, organizacij v Baltski regiji, finančnih institucij in nevladnih organov za spodbujanje

bolj uravnovešenega razvoja regije Baltskega morja. Strategija spodbuja tudi sodelovanje z državami, ki so sosede baltskih držav, vključno z Rusijo in Norveško.

Projekti obravnavajo tri ključne cilje: „rešitev morja“, „povezava regije“ in „povečanje blaginje“. Vodilni projekti tega programa vključujejo:

- ▶ pri projektu **Baltic Deal** (Baltski sporazum) sodelujejo kmetovalci, da bi se zmanjšale izgube pridelka ter ohranili proizvodnja in konkurenčnost;
- ▶ v okviru projekta **Efficient, Safe and Sustainable Traffic at Sea (EfficienSea – Učinkovit, varen in trajnostni promet po morju)** je regija Baltskega morja pilotna regija za elektronsko navigacijo, ki razvija in preskuša infrastrukturo in storitve za elektronsko navigacijo ter posreduje dobro prakso širšemu območju;
- ▶ projekt **Baltic Manure** (Baltski gnoj) okoljsko težavo, ki jo predstavljajo živalski odpadki, spreminja v priložnost za poslovne inovacije. V okviru projekta se proizvajajo obnovljiva energija in organska gnojila;
- ▶ projekt **BSR Stars** (Zvezde regije Baltskega morja) želi izboljšati regionalno konkurenčnost in rast z nadnacionalno raziskavo in inovacijskimi povezavami ter se sooča s skupnimi izzivi na področjih, kot so zdravje, energija in trajnostni promet.

Strategija EU za Podonavje

Strategija EU za Podonavje zajema devet držav članic EU (Avstrijo, Bolgarijo, Češko, Hrvaško, Madžarsko, Nemčijo, Romunijo, Slovaško in Slovenijo) ter pet držav, ki niso članice EU (Bosno in Hercegovino, Črno goro, Moldavijo, Srbijo in Ukrajino).

Pomembnosti porečja reke Donave za EU se ne sme podcenjevati. Politike in naložbe, ki se v porečju izvajajo prek kohezijske politike EU, vplivajo zlasti na življenja 20 milijonov državljanov. Predstavljajo politiko, katere jasno določen cilj je izpolnjevanje ekoloških, prometnih in družbenogospodarskih potreb regije.

Strategija EU za Podonavje ima štiri glavne stebre: „povezovanje regije“, „varstvo okolja“, „ustvarjanje blaginje“ in „krepitev regije“.

Med ključne projekte spadajo:

- ▶ Dokončanje mostu med krajema **Vidin** v Bolgariji in **Calafat** v Romuniji – pomembna povezava na ključni prednostni poti v vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T). Most je šele drugi vzdolž 630-kilometerskega rečnega območja ob meji;
- ▶ Cilj projekta **Danube Shipwreck Removal** (Odstranjevanje ladijskih razbitin v Podonavju) je odstraniti ladijske razbitine iz Donave, Save in Tise v Srbiji, Romuniji in Bolgariji ter izboljšati navigacijske in ekološke pogoje;

PREMIK K STRATEGIJI EU ZA JADRANSKO IN JONSKO REGIJO

Na zasedanju Evropskega sveta 14. decembra 2012 so voditelji držav in vlad EU pozvali Evropsko komisijo, naj do konca leta 2014 predloži novo makroregionalno strategijo za regijo Jadranskega in Jonskega morja.

Strategija EU za Jadransko in Jonsko regijo je oblikovana na podlagi Pomorske strategije za Jadransko in Jonsko morje, ki jo je Komisija sprejela leta 2012, in se bo izvajala v osmih državah: štirih državah članicah EU (Grčiji, Hrvaški, Italiji in Sloveniji) ter štirih državah, ki niso članice EU (Albaniji, Bosni in Hercegovini, Črni gori in Srbiji). Ta strategija bo spodbujala gospodarsko in socialno blaginjo regije, tako da bo izboljšala njeno privlačnost, konkurenčnost in povezanost. Strategija EU za Jadransko in Jonsko regijo bo upoštevala delo, opravljeno v okviru Jadransko-jonske pobude, ki je leta 2000 obravnavala skupne cilje istih držav iz regije.

Med grškim predsedovanjem Svetu Evropske unije bo v Atenah 6. in 7. februarja 2014 organiziran velik dogodek, na katerem bodo predstavljeni rezultati intenzivnih posvetovanj interesnih skupin o stebrih strategije. Cilj je oblikovanje osredotočene strategije s pragmatičnimi, realnimi in izmerljivimi skupnimi cilji, ki bodo okrepili dopolnjevanje, usklajenost in sodelovanje v regiji. Strategija bo uradno sprejeta v drugem polletju leta 2014, ko bo Svetu Evropske unije predsedovala Italija.

Strategija EU za Jadransko in Jonsko regijo bo pomagala pri izvajanju programa transnacionalnega sodelovanja, ki bo spodbujal sodelovanje na vseh ravneh v državah, v katerih se bo izvajala strategija.

- ▶ **Poslovni forum za Podonavje** zagotavlja pomembno omrežno platformo za več kot 300 malih in srednje velikih podjetij. Spodbuja sestanke o trgovanju med podjetji in podpira povezave med ponudniki znanja, kot so raziskovalni inštituti in univerze;
- ▶ Opravljeno delo je bil povod za ustanovitev **Podonavskega sklada za raziskave in inovacije**, ki vključuje nacionalne in regionalne sklade ter gradi na izkušnjah programa BONUS v regiji Baltskega morja;
- ▶ Projekt **Danube Floodrisk (Poplavna ogroženost v Podonavju)** spodbuja metode sodelovanja 19 institucij in osmih držav, po katerih teče Donava, izmenjavo podatkovnih zbirk in kartiranje poplavnih območij. Dopolnilna dela izvaja Evropski poplavni opozorilni sistem.

„Če želimo zagotoviti trajen uspeh, mora biti pristop bistveni del načrtov vlade in regionalne politike.“

Johannes Hahn – Evropski komisar
za regionalno politiko

Brez dodatnih sredstev

Makroregionalni strategiji za Baltsko regijo in Podonavje se izvajata brez dodatnih sredstev EU, novih institucij in nove zakonodaje. Za doseg tega je bilo potrebnega več usklajevanja sredstev, struktur in politik. Za izvajanje strategij je bilo potrebno oblikovati delovne strukture na prednostnih področjih, zbranih v procesu posvetovanj od spodaj navzgor s političnim vodstvom z vsakega področja, ki so ga določile sodelujoče države, regije ali organizacije, kot posrednica pa jih je podprla Komisija.

Poročili o izvajanju strategij EU za regijo Baltskega morja in Podonavje poudarjata dejstvo, da so makroregionalne strategije pomagale zasnovati nove projekte ali pa so ponudile priložnost obstoječim nadnacionalnim projektom. Samo v regiji Baltskega morja se izvaja več kot 100 vodilnih projektov, ki jih spremlja veliko drugih stranskih projektov. Več kot 400 projektov, katerih skupna vrednost je približno 49 milijard EUR, je bilo predlaganih za strategijo EU za Podonavje, od tega jih je 150 že v fazi izvajanja.

Makroregionalne strategije imajo vlogo regionalnih gradbenih elementov politike celotne EU in pomagajo oblikovati nacionalne pristope, zaradi katerih je izvajanje na ravni EU bolj usklajeno. Makroregionalno delovanje je imelo na primer pomemben vpliv na integrirano pomorsko politiko, vseevropsko prometno omrežje (TEN-T), vseevropsko energetska omrežje (TEN-E) in sodelovanje za civilno zaščito.

Izboljšana stroškovna učinkovitost

Služenje denarja s trdim delom je pomembno v času omejenih proračunov, makroregionalni pristop pa je pokazal, da lahko uskladi programe EU za skupno doseganje velikih skupnih ciljev.

Zaradi pomanjkanja dodatnega denarja iz EU morajo vodje projektov bolj dejavno iskati zunanja sredstva. To je spodbudilo

Otok Sveti Štefan, Črna gora

finančni dialog za Podonavje, ki usklajuje zamisli za projekte s sredstvi ter povezuje pobudnike projektov z bankami, mednarodnimi finančnimi institucijami in programi financiranja. To je bil tudi povod za ustanovitev sklada EUSBSR Seed Money Facility (Začetni kapital za strategijo EU za regijo Baltskega morja), ki zagotavlja začetni kapital za razvoj zamisli za projekt v obliki posojil in nepovratnih sredstev.

Makroregionalna strategija tudi spodbuja zbiranje virov. Izboljšuje potencial za ustvarjanje skladov začetnih sredstev in tveganega kapitala v makroregijah, saj ima malo držav dovolj „ponudb za posel“, da bi lahko podprle in ohranile taka specializirana sredstva, makroregija pa lahko zagotovi zadostno kritično maso.

Prek sodelovanja s forumom za razvoj Baltske regije ali javno-zasebnih projektov, kot je odstranjevanje ladijskih razbitin iz Donave, Save in Tise, je vključen tudi zasebni sektor.

Tudi države članice so mobilizirale vire za prednosti na višji ravni in za izvajanje pobud v okviru makroregionalnih strategij.

Izboljšano sodelovanje s sosednjimi državami

Strategiji pomagata izboljšati sodelovanje s sosednjimi državami. V okviru strategije EU za regijo Baltskega morja se je Rusija strinjala z izvajanjem skupnih projektov, čeprav sama ni del strategije. Tudi Norveška in Islandija sta dejavno vključeni, zlasti na področju logistike in socialnih težav.

V okviru strategije EU za Podonavje deluje nekaj držav, ki niso članice EU in so možne kandidatke za pristop k Uniji. Strategija jim zagotavlja dragocene izkušnje in predstavlja platformo in priložnost, da izkusijo politike in procese EU prek skupnih dejavnosti.

Ventspils, Latvija

Projekt Baltski sporazum sodeluje s kmetovalci v regiji.

Rezultati in sklepne ugotovitve

Komisar za regionalno politiko Johannes Hahn je o poročilu povedal: „Študija kaže na jasno vrednost naših makroregionalnih strategij. Rezultat intenzivnega sodelovanja v okviru teh strategij je na stotine novih projektov in novih omrežij v Podonavju in Baltski regiji na področjih, kot so promet, oskrba z energijo, varnost ali boj proti organiziranemu kriminalu. Najpomembnejše pa je mnenje udeleženi držav, vključno z državami, ki niso članice EU, da jih je sodelovanje močno okrepilo.“

„Če želimo zagotoviti trajen uspeh, mora biti pristop bistveni del načrtov vlade in regionalne politike – zlasti pri oblikovanju novih programov in projektov za naslednje obdobje financiranja – in podprt z zadostno količino virov.“

Poročilo opozarja vlade na potrebo po politični predanosti in obravnavanju strategij kot prednostnih nalog na vseh ustreznih področjih politike, pri čemer je treba zagotoviti, da bodo postale del prihodnjih programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter drugih ustreznih okvirov EU, regionalnih in nacionalnih politik. Poudarja tudi pomembnost upravnih virov za doseganje ciljev.

„Potrebna je obsežna strategija, ki je vodena iz pisarne predsednika vlade in obsega okolje, mala in srednje velika podjetja, turizem, kulturo, promet itd. Organizirana mora biti kot strategija za vzajemni razvoj, ki vključuje različna ministrstva in nevladne organizacije ter potrebuje primerne vire in kader. Potrebuje močnejše lastništvo v posameznih regijah.“

V zadnjih dveh letih se je razpravljalo o drugih regijah, vključno z nedavno resolucijo Evropskega parlamenta o izvedljivosti makroregionalne strategije na območju Alp. Države članice in Evropski svet so pozvali Komisijo, naj predloži Strategijo EU za regijo Jadranskega in Jonskega morja do konca leta 2014.

Komisar Hahn poudarja, da bi morale nove pobude jasno predstavljati dodano vrednost na ravni EU in da bi se morale pričeti izvajati le, če obstajajo jasne potrebe po izboljšanjem sodelovanja na visoki ravni. Pobude bi morale imeti strateški pomen za makroregije in se odražati v omejenem številu jasno določenih ciljev z ustreznim naborom kazalnikov za merjenje napredka.

„Strategija bo uspešna le, če izvedemo konkretne projekte, ki prispevajo k doseganju ciljev regije. Moramo biti sposobni videti dodano vrednost regionalnega sodelovanja in doseči te cilje,“ je sklenil komisar.

▶ VEČ O TEM

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/macro_region_strategy/index_en.cfm

Strategija EU za Podonavje:

www.danube-region.eu

Strategija EU za regijo Baltskega morja:

www.balticsea-region-strategy.eu

Strategija EU za regijo Jadranskega in Jonskega morja:

www.ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/adriat_ionian/index_en.cfm

Jadransko-jonska pobuda:

www.faic.eu/index_en.asp

▶ Z VAŠIMI BESEDAMI

NACIONALNA IN REGIONALNA STALIŠČA
V ZVEZI S KOHEZIJSKO POLITIKO

Panorama
vas poziva, da
pošljete svoje
prispevke!

„Z vašimi besedami“ je oddelek revije *Panorama*, ki znova poziva ključne „uporabnike“ kohezijske politike na nacionalni in regionalni ravni, naj izrazijo svoje mnenje in predložijo povratne informacije o delovanju evropske politike na lokalni ravni, ne glede na to, ali gre za mnenje o sedanjih dosežkih in uspehih ali njihovo mnenje v zvezi s pripravami na naslednje programsko obdobje.

V več kot 270 regijah v 28 državah članicah EU, ki imajo vsaka svojo gospodarsko in kulturno zgodovino ter potrebe, je pomembno, da se oblikovalci politik, upravitelji in uradniki na vseh ravneh zavedajo resničnega vpliva, ki ga ima kohezijska politika na lokalni ravni.

V tej izdaji so v *Panorami* predstavljena stališča treh držav članic in regij, ki z veseljem pričakujejo uresničitev svojih načrtov za izvajanje strukturnih in investicijskih skladov v naslednjem programskem obdobju od leta 2014 do leta 2020.

Češka in regija glavnega mesta Bruselj v Belgiji predstavljata svoje pristope za ugotavljanje prednostnih nalog za prihodnost, ki bodo oblikovane na podlagi izkušenj s sedanjimi programi. Regija Severni Brabant na Nizozemskem pa poudarja svojo iniciativnost in podjetniško okolje.

Panorama vas poziva, da pošljete svoje prispevke, ki jih bomo morda vključili v prihodnje izdaje:

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

▶ NIZOZEMSKA

▶ BRABANT, EVROPSKO SRCE PAMETNIH REŠITEV

Severni Brabant je pripravljen na novo obdobje evropskih programov. Po dveh letih intenzivnega sodelovanja z ostalimi južnimi deželami Nizozemske pri oblikovanju skupnega programa in strategije, ki temeljita na ciljih EU, je zdaj ciljna črta že na vidiku.

Nizozemska regija Severni Brabant igra pomembno vlogo v gospodarstvu Nizozemske. Njen delež v nizozemskem bruto domačem proizvodu, število podjetij, zaposlenih ljudi ter patentov, izumov in inovacij, vsako leto proizvedenih v tej regiji, so visoko nad nizozemskim povprečjem. V Severnem Brabantu je tudi območje Eindhoven/Brainport, tretja vodilna regija na področju tehnologije.

Visokotehnološko in v stiku z običajnimi ljudmi

Severni Brabant je na področju inovacij v samem vrhu evropskih regij. Regija si prizadeva, da bi ta položaj obdržala in ga še okrepila ter tako postala „evropsko srce pametnih rešitev“.

Regija temelji na tradicionalnem, ampak zelo konkurenčnem proizvodnem sektorju, ima pa tudi zelo močan inovacijski sektor (t.j. visoka tehnologija, logistika in oblikovanje). Kombinacija tradicije in tehnologije, ki visoko tehnologijo povezuje s pristinim stikom z običajnimi ljudmi v Severnem Brabantu tako dobro uspeva, da je to temelj splošnega uspeha regije.

Operativni program

Za uresničitev prizadevanj pa se morajo Severni Brabant in njegovi regionalni partnerji specializirati za določene gospodarske dejavnosti. Regija Severni Brabant zdaj zaključuje svoje priprave na nov operativni program 2014-2020, pri tem pa sodeluje z južnima deželama Nizozemske, Zelandijo in Limburgom. V ta namen so ustvarili strategijo pametne specializacije. V novem operativnem programu bodo več pozornosti namenili naslednjim gospodarskim svežnjem: hrana, biološke/zdravstvene vede, gospodarstvo s pretežno rabo biomase, visokotehnološki sistemi in materiali, logistika ter vzdrževanje. Ključna prednostna naloga pa ostaja tudi čezmejno sodelovanje regij.

Naselje Univerze za visoko tehnologijo Eindhoven je najpametnejši kvadratni kilometer na Nizozemskem, na katerem je zbranih več kot 100 podjetij in inštitutov ter okrog 8000 raziskovalcev, investitorjev in podjetnikov, ki razvijajo izdelke in tehnologije prihodnosti. Naselje pomaga pospeševati inovacije tako, da omogoča preprost dostop do prostorov z visoko tehnološko opremo in mednarodnih omrežij.

Edinstvena interakcija

Za ustvarjanje uspešnega podjetniškega okolja v južnem delu Nizozemske, natančneje v Severnem Brabantu, je ključnega pomena ne le „kaj se počne“, ampak tudi „kako se to počne“. Strategija pametne specializacije temelji predvsem na podatkih, pridobljenih prek trojne spirale: vlad, podjetij in izobraževalnih ustanov. Severni Brabant je svoje omrežje trojne spirale razširil tako, da je pritegnil nove gospodarske partnerje, kot so bolnišnice, prevozniška podjetja, energetske družbe in interesne skupine državljanov. V okviru sedanjega programa 2007-2013 se je začelo izvajati več kot 600 projektov, od tega so bila mala in srednje velika podjetja pobudniki za 400 projektov.

Evropska podjetniška regija leta 2014

Severni Brabant je pokazal jasno predanost pristopu trojne spirale, katerega cilj je spodbujanje odličnega podjetniškega ozračja, zlasti za mala in srednje velika podjetja. Pred kratkim je Odbor regij nagradil predanost te regije s prestižno nagrado „European Entrepreneurial Award 2014“ (Evropska podjetniška nagrada za leto 2014). Severni Brabant je prepričan, da se bo na poti v leto 2020 metoda trojne spirale spet izkazala za pravi pristop.

Bert Schampers and Lieke van Alphen

*Svetovalca za stike z javnostjo
Regija Severni Brabant*

▶ VEČ O TEM

www.brabant-smartsolutions.com

▶ ČEŠKA

▶ PRIPRAVE NA NOVO PROGRAMSKO OBDOBJE 2014-2020

GLAVNI CILJ JE PRAVOČASNI ZAČETEK

Čeprav se je intenzivno delo za novo programsko obdobje začelo že leta 2010, je še vedno treba veliko narediti, da bi zagotovili uporabo evropskih skladov že v začetku leta 2014. Čeprav morajo biti predpisi v zvezi z okvirom sredstev EU še odobreni pol leta pred začetkom naslednjega programskega obdobja, se Češka že zaveda svojih osnovnih strateških prednostnih nalog in osnovne strukture prihodnjih programov, katerih glavni cilj je spodbujanje rasti in povečanje konkurenčnosti Češke kot celote.

Dejstvo, da se je oprijemljiva uporaba sredstev v sedanjem programskem obdobju na Češkem začela z enoletnim zamikom, kaže, da se primernih in pravočasnih priprav tokrat ne

sme zanemariti. Za načrtovanje programskega obdobja 2014-2020 je pristojen nacionalni organ za koordinacijo Ministrstva za regionalni razvoj. V priprave sta vključena tudi gradnja na pridobljenih izkušnjah in upoštevanje načel partnerstva, pa tudi sodelovanje številnih strokovnjakov in posebne, le temu namenjene skupine. Že od začetka letošnjega leta potekajo neformalni pogovori s predstavniki Evropske komisije, ki pomagajo pri pripravah partnerskega sporazuma, strateškega dokumenta za uporabo sredstev skupnega strateškega okvirja za naslednje obdobje. Osnutek partnerskega sporazuma, o katerem je češka vlada že razpravljala, bo še natančneje opredeljen, nato pa se ga bo jeseni predložilo Evropski komisiji. Intenzivne priprave se izvajajo na ravni programov, enotnega metodološkega okolja in strategij, katerih cilj je spodbujanje

stabilnosti človeških virov ter poenostavitve in izboljšanje preglednosti sistemov upravljanja in nadzora na Češkem.

Češki partnerski sporazum jasno navaja nacionalne prednostne naloge za razvoj, izpolnitev katerih je cilj, ki je bil zastavljen za obdobje naslednjih sedmih let. Prednostne naloge, ki so hkrati tudi največje omejitve češke konkurenčnosti, so infrastruktura, institucije, inovacije in vključevanje. Podpora na teh področjih bo Češki pomagala, da bo postala država, kjer je dobro živeti ter bo hkrati privlačna tudi za investicije in podjetja.

Prihodnosti in preteklosti strukturnih in investicijskih skladov ni mogoče ločiti. Pridobljena praksa, povezana s sedanjim programskim obdobjem, je zelo uporabna pri pripravah na obdobje 2014-2020. Vključene so pozitivne izkušnje, ki jasno kažejo, da je bilo programsko obdobje uspešno, prav tako pa so upoštevane tudi napake, do katerih je prišlo in ki ne smejo biti spregledane. Učenje iz napak je v tem primeru najbolj dragocena izkušnja. Ne sme se predvidevati, da je navigacija po

tako kompleksnem in zapletenem sistemu, kot so strukturni in investicijski skladi, mogoča brez pomanjkljivosti, pri tem pa je treba ločevati med formalnimi napakami in namernimi napakami.

O tem so se strinjali in to v svojih prispevkih poudarili tudi udeleženci konference „Benefits of cohesion policy“ (Prednosti kohezijske politike), ki je 20. junija 2013 potekala v Pragi. Na tej konferenci so predstavniki evropskih institucij, nacionalne strukture za izvajanje, upravičenci do podpore EU in strokovnjaki razpravljali o izredno pozitivnih rezultatih ter določenih prednostih skladov EU za Češko (npr. 70 000 novih delovnih mest in izboljšanje javnih storitev).

Kohezijska politika je splošno znana kot izredna priložnost za prihodnje naložbe. Treba pa se je zavedati, da se je izvirna kompenzacijska narava politike spremenila v takšno, ki spodbuja rast, konkurenčnost, inovacije in na znanju temelječe gospodarstvo. Pričakujemo, da se bo ta sprememba pokazala prek široke palete podprtih projektov, ki bodo zahtevali bolj učinkovito porabo sredstev in vidnejše rezultate v naslednjem programskem obdobju. Izvajanje strateškega in učinkovitega vodenja projektov, sinergije kohezijske politike z drugimi nacionalnimi strategijami in upoštevanje načela partnerstva vseh vpletenih organov v zvezi z izvajanjem so zelo pomembni deli znanja, ki jih bo Češka uporabila pri zaključevanju sedanjega programskega obdobja in pripravah na prihodnje.

Ministrstva za regionalni razvoj
Nacionalni organ za koordinacijo

▶ VEČ O TEM
www.mmr.cz

▶ BELGIJA

▶ EVROPSKI SKLAD ZA REGIONALNI RAZVOJ V REGIJI GLAVNEGA MESTA BRUSELJ

Pri srečevanju z velikimi izzivi, zlasti v zvezi z brezposelnostjo ter gospodarskim in trajnostnim razvojem, se je regija glavnega mesta Bruselj poskušala odzvati v skladu z novimi predpisi in predvsem na takšen način, da bi dopolnjevala svoje lastne pobude.

Pri srečevanju z velikimi izzivi, zlasti v zvezi z brezposelnostjo ter gospodarskim in trajnostnim razvojem, se je regija glavnega mesta Bruselj poskušala odzvati v skladu z novimi predpisi in predvsem na takšen način, da bi dopolnjevala svoje lastne pobude.

Regionalni organi so si prizadevali, da bi se izognili pasti razdeljevanja sredstev ESRR običajnim izvajalcem. Najprej so vse partnerje zbrali za isto mizo in skupaj razvili koherentno oceno regije, poudarili so njene prednosti in slabosti.

Regija glavnega mesta Bruselj je organizirala številne dogodke za razprave o izzivih in prednostnih nalogah prihodnjih programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Več kot 200 predstavnikov regionalnih teles, drugih predstavnikov in izvajalcev je sodelovalo na dogodku ob uvajanju metode partnerstva 15. marca 2013, prisotni pa so bili tudi predstavniki Evropske komisije. Nato se je približno 40 strokovnjakov z različnih področij srečalo 24. aprila, da so izluščili uporabne podatke za razpravo o izzivih prihodnjih programov, ki so bili prepoznani v oceni. V razpravi so bile poudarjene možne sinergije sredstev in potrebe po delu na podlagi dejavnosti po dejavnosti, kar bi povežalo zaposlovanje in usposabljanje z naložbami v trajnostni razvoj, inovacije ter mala in srednje velika podjetja. Junija in julija je več kot 100 udeležencev sodelovalo na treh tematskih delavnicah, zasnovanih za določanje prednostnih nalog in ukrepov operacijskih programov ESRR in ESS.

Namesto podpiranja samostojnih projektov izvajalcev je organ upravljanja želez vse izvajalce usmeriti v skupni pristop, ki bi združil bodoče partnerje, pri tem pa je želez pokazati prednosti skupnega dela v zvezi z dvema pomembnima področjema: razvojem celostnih gospodarskih sektorjev ter težavo družbenogospodarske in regionalne polarizacije.

Nekateri upravičenci so na primer v obdobju 2007-2013 prikazali prednosti, ki so jim bile zagotovljene s poenoteno predstavitvijo okrožij nekdanjega industrijskega centra regije. Drugi so sodelovali pri spodbujanju šestih industrijskih sektorjev, povezanih z okoljem, pri tem pa so analizirali priložnosti za ustvarjanje ali razvoj podjetij in ponudili širok, usklajen izbor podpore za podjetja v teh sektorjih.

Majhnost regije in bližina gospodarskih interesnih skupin sta pomembni prednosti, organi pa verjamejo, da se bodo delovna mesta v prihodnosti ustvarila prek spodbudnih sinergij in celostnega pristopa. To bo nekaterim podjetjem omogočilo spodbujanje preizkušanja in razvoja novih metod, drugim hitreje vpeljevanje teh metod, spet tretjim pa pravočasno usposabljanje osebja, da bo pripravljeno na nova povpraševanja ali se bo lahko odzvalo na nove priložnosti na trgu – na kratko, izboljšali naj bi se napovedovanje, odzivnost in sodelovanje.

Operativni program regije glavnega mesta Bruselj bo v skladu s strategijo Evropa 2020 odprt za inovacije, okolje in vključevanje. Regija zato pričakuje, da se z izbiro projektov ne bo omejila le na eno od teh razsežnosti.

Programi ESRR se bodo osredotočili na proces ponovne oživitve izbranih gospodarskih sektorjev kot celote, pri tem pa bodo uporabili določene obstoječe vzvode: spremljali in podprli bodo nekatere pobude, spodbujali bodo javno ali zasebno sofinanciranje, prek tega pa je predvideno tudi spodbujanje skladnosti izbranih sektorjev.

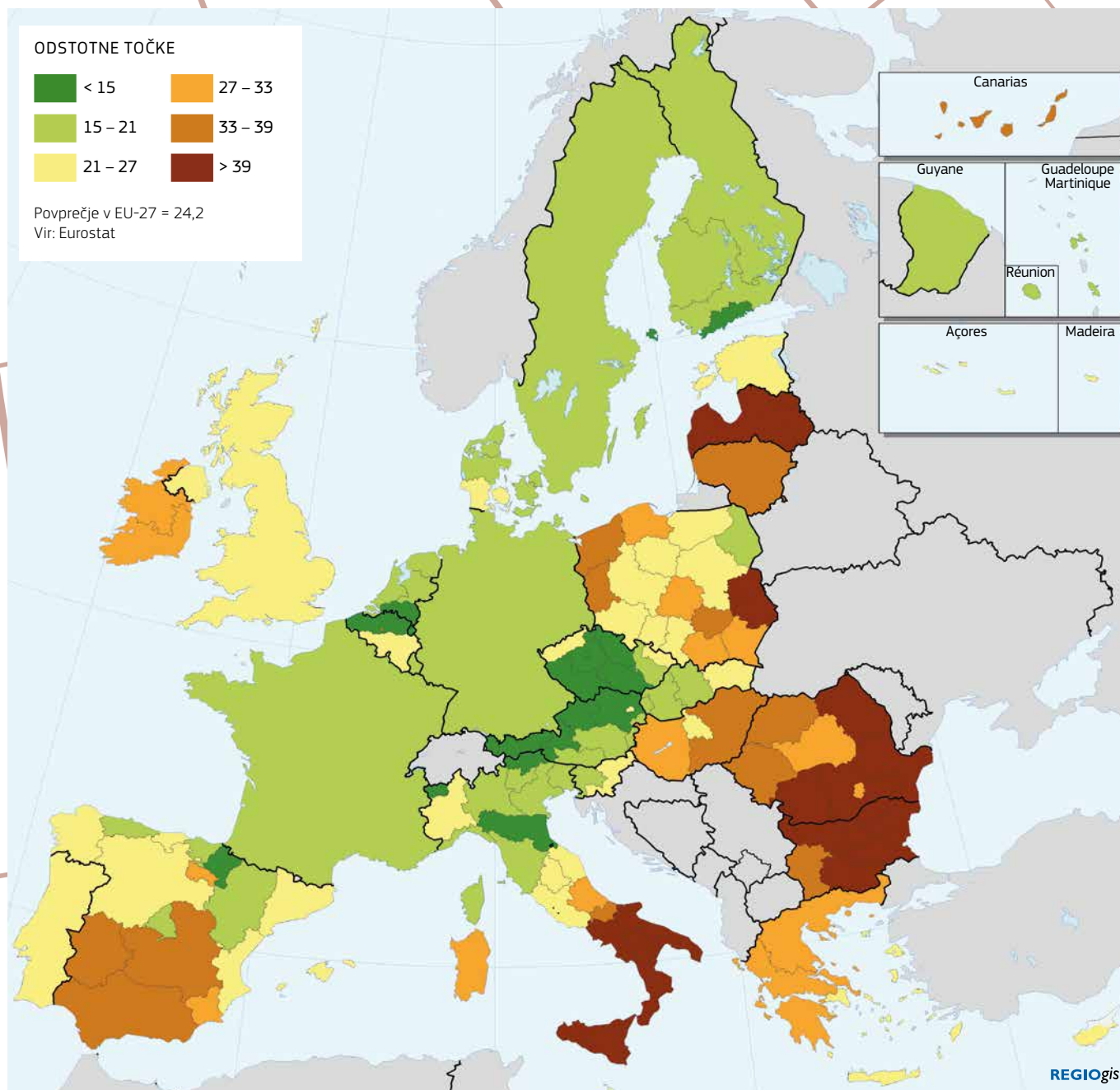
Da se sredstva ne bi redčila, bodo dodelitve ESRR prednostno dodeljene sektorjem, ki so usmerjeni v zmanjšanje emisij CO₂ ali si prizadevajo izboljšati vpliv na energijo in okolje ter tistim, ki bodo ustvarili nova delovna mesta v skladu z zmogljivostmi lokalne delovne sile. Izbrani pa so lahko tudi projekti, ki niso lokalnega značaja. Regionalni organi bodo pozorni na resnične vzvode, ki jih lahko ustvarijo: učinek vzvoda v sektorju, ki bo s spodbudami lahko (kratko- ali srednjeročno) zaposlil profil, ustrezen za delovno silo, na voljo na lokalni in regionalni ravni. Regija se bo prepričala tudi, da je projekt zasnovan v skladu s pametno specializacijo ter da uporablja in razvija orodja, vzpostavljena v prejšnjih programskih obdobjih, kot je npr. Brussels Greenbizz, prihodnji okoljski inkubator.

Sandrine Vandewattyne

*Komunikacijska uradnica
Javne storitve regije glavnega mesta Bruselj,
Regionalno usklajevanje, Enota za usklajevanje
in vodenje ESRR 2007-2013*

► PREBIVALSTVO

IZPOSTAVLJENO TVEGANJU REVŠČINE ALI SOCIALNE IZKLJUČENOSTI, 2011

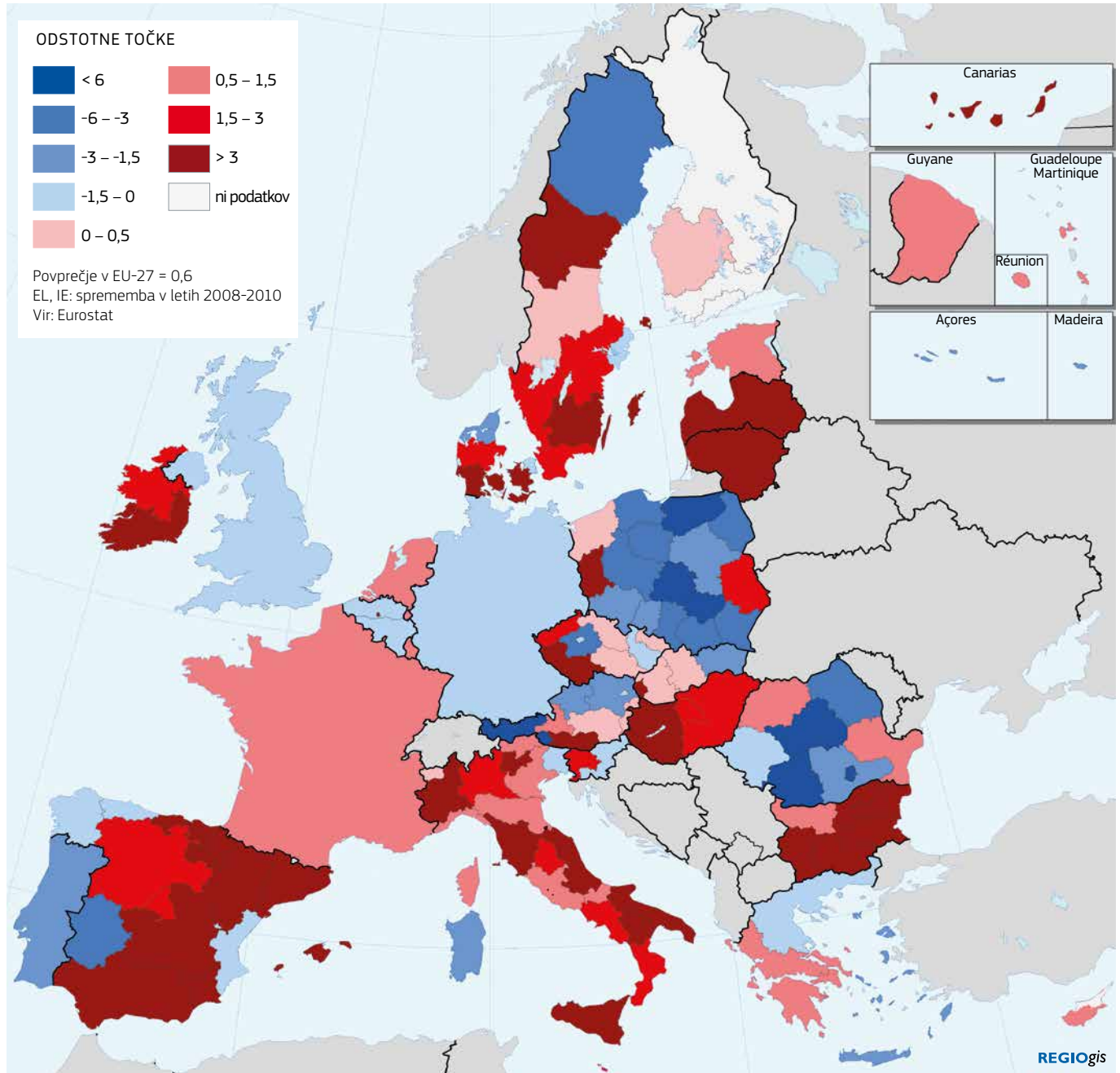

Najvišje stopnje prebivalstva, izpostavljenega tveganju revščine ali socialne izključenosti so bile leta 2011 zabeležene v Bolgariji, na jugu in vzhodu Romunije, Latviji in južni Italiji. Istega leta so bile izjemno nizke ravni revščine zabeležene zlasti v določenih regijah Avstrije, Češke in severne Italije.

Na ravni EU je gospodarska kriza povečala delež prebivalstva, ki je izpostavljen tveganju revščine ali socialne izključenosti. Delež se je med letoma 2008 in 2011 povečal za 0,6 odstotne točke. Vpliv bo verjetno bolj občuten v prihodnosti, saj krize še ni konec, za učinek pa je potrebnega več časa, da se prefiltrira. ►►

▶ SPREMEMBE V DELEŽU PREBIVALSTVA

KI JE IZPOSTAVLJENO TVEGANJU REVŠČINE
ALI IZKLJUČENOSTI, 2008-2011

Učinek na tveganje revščine ali izključenosti je bil največji v tistih šestih državah članicah, ki jih je kriza najbolj prizadela (Estonija, Grčija, Irska, Latvija, Litva in Španija), občuten pa je bil tudi v Italiji in Bolgariji. V več velikih državah članicah se je delež le

neznatno povečal, kot npr. v Nemčiji in Združenem kraljestvu, ali pa so bile celo priča nekoliko zmanjšani ravni tveganja revščine ali izključenosti, kot npr. na Poljskem in v Romuniji.

▶ NOVICE

[KRATKE NOVICE]

▼ FOTOGRAFSKA RAZSTAVA „100 EURBANIH REŠITEV“

Letos bo osrednja tema dogodka OPEN DAYS nov vizualni vidik. Ogled razstave „100 EURban solutions“ (100 EURbanih rešitev) bo mogoč na več prizoriščih dogodka OPEN DAYS, pa tudi zunaj, na ulicah Bruslja; prikazane pa bodo urbane rešitve, ki temeljijo na študijah primerov in prenosljivih dobrih praksah (npr. obdelava odpadkov/vode, javni prevozi, stanovanja itd.), predvsem v zvezi z dosežki v programskem obdobju 2007-2013. Fotografije s spremnim besedilom bodo objavljene tudi na spletu in bodo tako dostopne tudi tistim, ki ne bodo uspeli obiskati Bruslja.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2013/exhibitions.cfm

▼ ŽAGOTAVLJANJE VIDNOSTI NAŠIH PROJEKTOV

Več kot 120 članov omrežja INFORM, ki je sestavljeno iz komunikacijskih uradnikov ESRR in Kohezijskega sklada, se je 30. in 31. maja srečalo v Budimpešti ter si izmenjalo izkušnje, predstavilo, kaj so se naučili in določilo dobre prakse.

Posebna pozornost je bila namenjena dvema temama: vključevanju upravičencev v komunikacijske dejavnosti že od samega začetka projekta (na to se je osredotočila malteška študija primera) in pripravi komunikacijskih strategij za naslednje obdobje financiranja (4 regije na Nizozemskem sodelujejo pri pripravi ene skupne strategije).

Program in vse ostale predstavitve so na voljo za ogled na strani dogodkov omrežja INFORM.

Priprave že dobro napredujejo tudi za prihajajočo konferenco „Telling the Story“ (Pripovedovanje zgodbe), ki bo 9. in 10. decembra 2013 v Bruslju.

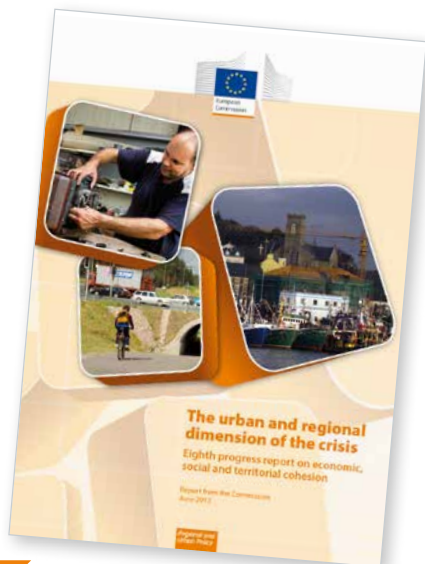
To veliko konferenco organizira Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko v sodelovanju z Generalnim direktoratom za zaposlovanje in socialne zadeve, posvečena pa je poudarjanju pomembnosti obveščanja o dosežkih kohezijske politike EU.

V poudarjanje bo vključena predstavitev dobrih praks pri komunikaciji v državah članicah, zadnja različica pravil za informiranje in komuniciranje 2014-2020 in rezultati Eurobarometra 2013 v zvezi z „Obveščeno državljanov in njihovim dojemanjem regionalne politike EU“.

Poleg tega bodo na voljo delavnice/strokovne razprave o izbranih komunikacijskih vprašanjih (družbeni mediji, informacijske kampanje, dnevi odprtih vrat za projekte itd.) in usposabljanja iz prve roke. Cilj je pravočasno zagotoviti uporabno znanje za organe upravljanja pred dokončanjem komunikacijskih strategij programa.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/informing/events/201305/index_en.cfm

OSMO POROČILO O NAPREDKU: POTREBE PO KOHEZIJSKI POLI- TIKI SO VEČJE KOT KDAJ KOLI PREJ

V štirih od petih regij EU se je med letoma 2008 in 2012 stopnja brezposelnosti povečala. Poleg tega se je v dveh od treh regij med letoma 2007 in 2010 zmanjšal BDP. Učinek krize je zelo širok, saj se kaže tako v bolj kot v manj razvitih regijah. Zato so se po dolgem obdobju konvergence razlike med regijami EU spet začele povečevati.

Dramatično zmanjšanje premoženja je poudarjeno v Osmem poročilu o napredku na področju ekonomske, socialne in teritorialne kohezije „Regionalna in urbana razsežnost krize“, ki ga je Evropska komisija sprejela danes. Razkriva pretresljiva zmanjšanja regionalnega zaposlovanja in bruto domačega proizvoda, cen stanovanj in razpoložljivih dohodkov gospodinjstev. Prikazuje, da čeprav so si neposredne tuje naložbe in obseg izvoza od krize hitro opomogli, je obseg uvoza še vedno znatno pod ravno, na kateri je bil pred krizo.

▶VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/information/reports/index_en.cfm

ESTREMADURA PREDSTAVI SVOJO STRATEGIJO PAMETNE SPECIALIZACIJE

Španska regija Extremadura je 24. junija predstavila svojo strategijo pametne specializacije (RIS3) na Odboru regij v Bruslju. Podpredsednica regije Cristina Teniente in direktor Generalnega direktorata za regionalno in mestno politiko Raoul Prado sta poudarila pomembnost te strategije, saj je to orodje za regionalne gospodarske spremembe, ki so ključnega pomena za optimizacijo porabe sredstev v obdobju 2014-2020.

Extremadura je svojo strategijo pametne specializacije vključila v strategijo inovacij in podjetništva, ki se imenuje ONE („Organising a New Extremadura“ (Organizacija nove Extremadure)), ter tako dosegla, da je to eden od glavnih podpornih stebrov regionalne gospodarske strukture. Strategija se osredotoča na štiri teme: dolgoročno upravljanje naravnih virov, prehransko industrijo z visoko dodano vrednostjo, obnovljivo energijo in turizem, ki temelji na kakovosti življenja. Te štiri teme bodo začetna točka za strategijo, ki bo dovolj prilagodljiva, da bo lahko s prenovami in spremembami uporabna v celotnem programskem obdobju in bo omogočila kar najboljše spodbujanje prednosti regije.

Pri predstavitvi je bilo poudarjeno tudi, kako so bile v razvoj strategije aktivno vključene lokalne interesne skupine, in sicer prek foruma, organiziranega februarja 2013, ki se ga je udeležilo več kot 500 državljanov, podjetnikov in predstavnikov lokalnih organov, da bi pomagali pri določanju prihodnjih prednostnih nalog. Naslednji korak bo predložitev strategije RIS3 Evropski komisiji, ki jo mora potrditi kot del predhodnih pogojev države članice.

▶VEČ O TEM

<http://one.gobex.es>

Skupni stroški:
3 496 000 EUR
Prispevek EU:
1 000 000 EUR

▶ VZHODNA ANGLIJA, UK

▶ ELEKTRONSKI SENZOR

PRIHRANI SREDSTVA Z NADZOROVANJEM VODOVODA

Izgube zaradi potrate vode v podzemnih vodovodih znašajo milijone. Podjetje Syrinix Ltd iz Združenega kraljestva je razvilo pametni sistem nadzovanja vode v vodovodih, ki zazna puščanje in o tem obvesti skupine za popravila.

Podjetje Syrinix ima sedež v Norwichu, UK, in je mlado malo ali srednje veliko podjetje, ki je razvilo napredne naprave za zaznavanje in obravnavanje signala, namenjene nadzoru nju napeljave vodnih zbirališč.

Podpora za razvoj je podjetje pridobilo prek lastniškega financiranja iz sklada Low Carbon Innovation Fund (Sklad za inovacije na področju tehnologij z nižjimi emisijami ogljika – LCIF), tj. lokalnega sklada za tvegani kapital v zgodnji fazi, ki ga sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR) in v okviru katerega se je za Syrinix zagotovilo lastniško financiranje v znesku 810 000 GBP (1 000 000 EUR). Sklad LCIF vedno vlaga skupaj z zasebnimi sovlaganji; po potrebi lahko za projekte pritegne tudi sovlaganja zasebnih vlagateljev.

Podjetje Syrinix je leta 2010 predstavilo izdelek TrunkMinder, pametni sistem za nadzovanje vode v vodovodu, ki uporablja senzorje, razporejene na intervalih od 500 do 750 metrov po celotnem vodovodnem sistemu. Senzorji zaznajo vsako še tako majhno puščanje in oddajo samodejno obvestilo neposredno zadevnemu izvajalcu vzdrževanja, ki potem lahko popravi vodovod in odpravi puščanje, preden raznese cev ali odteče še več vode.

Sistem za pametni nadzor že uporabljajo agencije za upravljanje vodnih virov v celotnem Združenem kraljestvu, pri tem pa prihranijo milijone, saj prihranijo čas, delo in vire.

TrunkMinder upravljavcem infrastrukture posreduje ključna opozorila o mestu puščanja – na meter natančno. S tako zgodnjim opozorilom je mogoče preprečiti katastrofalno odpoved celotnega vodovoda in nenadne eksplozije vodnih napeljav.

Podjetje Syrinix je razvilo tudi izdelek TransientMinder, ki zmanjšuje škodljiv učinek prehodnih sprememb tlaka. Dejanja, kot so zapiranje ventilov ali njihovo hitro odpiranje, imajo lahko uničujoč učinek, saj prehodne spremembe tlaka lahko povzročijo utrujenost materiala in včasih katastrofalno škodo na drugih sestavnih delih znotraj lokalnega omrežja cevi.

V preteklih dveh letih je podjetje Syrinix postalo vodilni strokovnjak za tehnologijo za upravljanje infrastrukture sektorja za vodo in se pogaja s podjetji za zagotavljanje javnih dobrin v Avstraliji, ZDA, na Bližnjem vzhodu in Daljnem vzhodu.

Sklad LCIF (Sklad za inovacije na področju tehnologij z nižjimi emisijami ogljika) zagotavlja kapitalske naložbe v zgodnji fazi za mala in srednje velika podjetja na vzhodu Anglije, ki razvijajo nove in inovativne izdelke ali procese z nizkimi emisijami ogljika, ki so prijazni do okolja. Sklad deluje z 20,5 milijona GBP (25,3 milijona EUR), ki jih pridobi od ESRR, in več kot 17 milijoni GBP (21 milijoni EUR) naložb iz zasebnega sektorja – kar skupaj znaša več kot 50 milijonov GBP (61,7 milijona EUR) naložb za vzhodno Anglijo. Sklad bo deloval do decembra 2015.

▶ VEČ O TEM

www.syrinix.com

www.lowcarbonfund.co.uk

▶ ANDALUZIJA, ŠPANIJA

▶ **ENERGETSKA UČINKOVITOST**

SISTEMI OSVETLJAVE IZ ANDALUZIJE

Skupni stroški:
10 295 000 EUR
Prispevek EU:
1 153 000 EUR

Barbate v pokrajini Cádiz na jugu Andaluzije je ena od občin, ki jo je brezposelnost v Španiji najbolj prizadela. Njeno gospodarstvo je temeljilo na ribolovu in turizmu, zato se Barbate prebija skozi eno najtežjih obdobj svojega obstoja.

Kljub temu pa mesto od leta 2009 gosti eno od najpomembnejših podjetniških iniciativ v Andaluziji, Light Environment Control SL (LEC – Nadzor razsvetljave v okolju), podjetje, ki je s podporo sredstev EU sprožilo znatne izboljšave poškodovanega lokalnega gospodarstva. Natančneje, ustvarjeno je bilo 82 neposrednih delovnih mest, večina za visoko specializirane inženirje, ki so pomagala obdržati nadarjene ljudi v Andaluziji, saj brez tega projekta svojih karier ne bi mogli razviti v Španiji.

Podjetje LEC je bilo po štirih letih raziskav o razvoju bolj učinkovitega in cenejšega sistema razsvetljave ustanovljeno leta 2009. Javne uprave in podjetja priznavajo, da so stroški razsvetljave eden od največjih fiksnih stroškov.

V fazi raziskave je podjetje LEC leta 2007 osvetlilo prvo evropsko mesto s tehnologijo LED na daljinsko upravljanje. Pozitivni odzivi javnih uprav in podjetij so podjetje LEC spodbudili, da je s svojim delom nadaljevalo ter raziskalo, izoblikovalo in izdelalo svoje luči.

Izgradnja proizvodnega centra za raziskave, razvoj in inovacije ter tehnologijo LED se je začela leta 2009. V zgradbi, veliki 6 500 m², je center za naprave, „čisti prostor“ za elektroniko, območje za barvanje, območje za označevanje svetilnosti in območje za sestavljanje.

Luči LED znatno zmanjšajo porabo energije in posledično stroške; mogoče jih je 100-odstotno reciklirati in v nasprotju z običajno razsvetljavo ne vsebujejo onesnaževal, kot so svinec, kadmij ali živo srebro. Ne proizvajajo žarkov infrardeče ali ultravijolične svetlobe, proizvajajo manj toplote, pri čemer se porabi manj energije, posledično pa se zmanjša tudi poraba zaradi uporabe klimatskih naprav.

S pridobljenim strokovnim znanjem je podjetje LEC razvilo rešitve za notranjo in zunanjo razsvetljavo, hkrati pa tudi lastniško programsko opremo StelUrban za nadzorovanje ulične razsvetljave. Z njo se razsvetljava prilagaja potrebam v realnem času, tako pa se prihrani dodatna energija. Programska oprema gostuje v oblaku, da je dostop do nje mogoč prek katere koli mobilne naprave. Poleg tega ima tudi funkcijo alarmnega sistema, ki uporabnike opozori na nepooblaščen povezave ali porabo ter na vse ostale okvare napeljave.

Nadzor celotnega procesa proizvodnje omogoča podjetju, da prilagaja rešitve glede na potrebe stranke. Podjetje LEC je vodilni proizvajalec luči LED v Andaluziji in eden od največjih v Španiji. Podjetje izvaja projekte v državah, kot so Mehika, Brazilija, Peru in Maroko, prejelo pa je tudi nagrado za inovacije Univerze v Seville in pohvalo Regionalnega sveta Andaluzije v kategoriji inovacij in znanstvenih dosežkov.

▶ **VEČ O TEM**<http://www.lecsl.com/web/?lan=en>

▶ EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE

▶ IZMENJAVA IZKUŠENJ

O PROJEKTIH FINANCIRANJA ZA MALA
IN SREDNJE VELIKA PODJETJA

Skupni stroški:
1 995 000 EUR
Prispevek EU:
1 567 000 EUR

Projekt FIN-EN pomaga državam članicam, da si lahko izmenjujejo informacije in dobre prakse s področja uporabe instrumentov finančnega inženiringa in zasebnih sredstev za podporo malih in srednje velikih podjetij.

Instrumenti finančnega inženiringa so možnost, ki jo je Evropska komisija ponudila državam članicam za izvrševanje ciljev politike. Ti instrumenti so lahko v različnih oblikah, kot so posojila, garancije za posojila, vrednostni papirji, tvegani kapital in mikrofinance. Državam članicam omogočajo, da v izvajanje projektov vključijo kapital iz zasebnega sektorja in bolj učinkovito uporabljajo sredstva javnega sektorja.

Če se finančne instrumente uporabi v pravih okoliščinah in na pravi način, lahko odigrajo ključno vlogo pri povečanju učinkovitosti in uspešnosti izvajanja regionalne politike – kar je v sedanjem gospodarskem in finančnem kontekstu očitna prednostna naloga. Zadnji podatki kažejo, da je bil vsak evro javnih sredstev finančni vzvod za med enim in dvema evroma posojila, med enim in tremi evri naložb v vrednostne papirje ter med enim in osmimi evri posojil z garancijo.

Projekt FIN-EN „Sharing Methodologies on Financial Engineering for Enterprises“ (Izmenjava izkušenj z metodologijami o finančnem inženiringu za podjetja) vključuje 13 partnerjev iz 13 držav, cilj projekta pa je analiza in izmenjevanje izkušenj regionalnih in nacionalnih organov v EU, da bi se instrumente finančnega inženiringa uporabljalo čim bolj učinkovito.

V okviru projekta, ki ga vodi italijansko podjetje Finlombarda S.p.A., institucija regije Lombardija, in se financira prek programa INTERREG IVC za evropsko teritorialno sodelovanje, je

bila vzpostavljena vseevropska mreža uporabnikov instrumentov finančnega inženiringa, tako pa se je zagotovila tudi platforma za razpravo o vsaki fazi procesa izvajanja – načrtovanja, izvajanja in nadzora ter poročanja – da bi našli otipljive rešitve za podobne težave.

Vzpostavlja se obsežna zbirka podatkov z vključenimi vsemi podatki o instrumentih finančnega inženiringa, ki so jih uporabili partnerji. Analizirane so bile izkušnje, pridobljene z uporabo okrog 45 različnih finančnih instrumentov – 6 jih zagotavlja sheme, 10 sheme posojil, 13 lastniški kapital in 16 kombinirano.

Razvita je bila tudi spletna stran, ki omogoča, da so podatki o različnih finančnih instrumentih vedno na voljo. Tu bodo na voljo tudi smernice za finančni inženiring, osredotočene predvsem na pasti, ki se jim je treba izogniti, najboljše prakse, ki se jih lahko uporabi, ter na jasna pravila o vzpostavitvi in uporabi finančnih instrumentov ter vključevanju morebitnih finančnih posrednikov.

Sodelovanje in izmenjava dobrih praks med udeleženci se spodbujata z organiziranjem tematskih delovnih skupin, študijskimi obiski in širjenjem informacij.

Novo uredbo Evropskega strukturnega in investicijskega sklada za obdobje 2014–2020 si prizadevajo za širšo uporabo instrumentov finančnega inženiringa znotraj kohezijskih politik. Izkušnje, pridobljene v triletnem projektu, ki se bo zaključil decembra 2014, bodo pomagale pri spodbujanju večje uporabe takšnih finančnih posredovanj v naslednjem programskem obdobju ter priskrbele podporo za večje število malih in srednje velikih podjetij.

▶ VEČ O TEM
www.fin-en.eu

Skupni stroški:
1 844 000 EUR
Prispevek EU:
464 000 EUR

▶ STŘEDNI ČECHY, ČEŠKA

▶ OBNOVLJENA ŠOLA

ZA PONOVO VKLJUČEVANJE PRIKRAJŠANE MLADINE

Poklicni center in šola za praktično usposabljanje v mestu Kladno–Vrapice na Češkem pomaga prikrajšanim otrokom zagotoviti praktične spretnosti in spričevala o opravljenem pripravništvu, ki jim bodo pomagala pri vstopu na trg dela.

Šola v industrijskem območju na obrobju metropolitanskega območja Prage je bila posodobljena in obnovljena, da bi lahko postala učinkovita in napredna izobraževalna institucija, ki lahko pomaga mladim z roba družbe pri pridobivanju novih spretnosti in iskanju službe.

Poklicni center in šola za praktično usposabljanje (Odborné učiliště a Praktická škola) v kraju Kladno–Vrapice je bila deležna velike prenove, ki je vključevala obnovo 750 m² strehe šole, da so bile prekrite tudi podstrešne učilnice, dograjenih pa je bilo tudi veliko novih prostorov šole.

Za financiranje obnovitvenih del je šola prejela 47,7 milijona CZK iz več programov, vključno s podporo 12 milijonov CZK iz regionalnega operativnega programa ESRR za Osrednječeški okraj.

Šolski kompleks zdaj vsebuje poseben svetovalni center, šolski urad in šest novih učilnic, ki jih bodo uporabljali pripravniki in njihovi mentorji. Poleg dodatnih šolskih prostorov pod streho, ima šola zdaj tudi najnovejšo kuhinjo, kjer se pripravnice za medicinske sestre lahko naučijo različnih veščin, npr. kuhati tople obroke ali pripravljati pijače.

Zgrajen je bil tudi vhod brez prepek za invalidne učence, opremljen z dvigalom za lažji dostop, ki tem učencem omogoča pridobivanje izobrazbe za spričevalo o opravljenem pripravništvu za vrtnarja ali električarja.

Na voljo so programi pripravništva, ki učence izučijo za mizarje, električarje, cvetličarje, reševalce, medicinske sestre, gostince, pleskarje in soboslikarje, ključavničarje, zidarje itd.

Šola sprejema tudi učence iz družin, ki imajo le osnovno izobrazbo, kot so na primer romske družine, da imajo priložnost pridobiti osnovne spretnosti za določen poklic. Za pomoč pri vključevanju prikrajšanih skupin je pomembno poskrbeti tudi, da imajo dostop do cenovno ugodnih in kakovostnih storitev socialne oskrbe. Ta šola je del zapletenega omrežja za reševanje takšnih težav.

Pričakovati je, da bo šola poskrbela za dvig lokalne ravni zaposlenosti tako, da se bo zmanjšala brezposelnost ljudi z osnovno izobrazbo.

„Iščemo najboljše poti za ,spodbujanje učencev na njihovi poti naprej, želimo jih predvsem spodbuditi, da postanejo spoštovana oseba, ki ima določene spretnosti in je sposobna ter si bo lahko poiskala dobro službo. Naša prizadevanja so usmerjena v razvoj sodobne šole, ki bo v EU lahko konkurenčna na ravni kakovosti prostorov in metod poučevanja,“ je povedala ravnateljica šole Ivana Sedláková.

▶ VEČ O TEM
www.ouvrapice.cz

▶ NAKNADNO OCENJEVANJE KOHEZIJSKE POLITIKE 2007-2013

KAJ SE LAHKO NAUČIMO IZ OCENJEVANJA IZVAJANJA POLITIKE V ČASU KRIZE?

Treba je začeti načrtovati naknadno ocenjevanje programskega obdobja 2007-2013. Zakonska zahteva obvezuje Evropsko komisijo, da mora zaključiti ocenjevanje do konca leta 2015. Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko ter Generalni direktorat za zaposlovanje in socialne zadeve koordinirata niz tematskih ocenjevanj, ki se posvečajo različnim vidikom izvajanja in vplivom kohezijske politike.

Za programsko obdobje 2000-2006 je Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko izvršil zelo obsežno naknadno ocenjevanje, sestavljeno iz 19 različnih delovnih svežnjev, izdanih v obdobju petih let, ki se je končalo leta 2012. Tokrat bo ocenjevanje bolj zgoščeno. Nekatera vprašanja, ki so se pojavila pri ocenjevanju obdobja 2000-2006, bodo bolj podrobno raziskana, pregledana pa bodo tudi nova področja. Glede na to, da se sedanje programsko obdobje ne bo zaključilo pred

začetkom ocenjevanja, bodo področja posredovanja, na katerih je treba na viden vpliv počakati dlje (npr. infrastruktura), deležna manj pozornosti.

Tukaj so naštet nekatera od glavnih vprašanj za ocenjevanje:

- ▶ Kakšen je bil vpliv Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) in Kohezijskega sklada? Kaj se je dogajalo z regionalno politiko v času finančne krize? Ali so programi regionalne politike v tem času uspeli obdržati naložbe v razvoj? Kako lahko prek krize ugotovimo, katere so prednosti na različnih ravneh upravljanja v različnih državah članicah?
- ▶ Kako je s podporo ESRR na področjih malih in srednje velikih podjetij ter inovacij? Ali je takšno posredovanje skladno s tistim, ki ga literatura s področja gospodarstva predlaga kot najbolj učinkovitega? Kakšni so dokazi učinkov posredovanja?
- ▶ Ali ESRR podpira velika podjetja? Če jih, pri katerih dejavnostih jih podpira in kakšen je njegov vpliv?

Uspešni poslovni projekti, ki jih je podprl ESRR (od leve proti desni): Raziskovalni center za regenerativne terapije – skupina Excellence cluster, Saška, Nemčija; poslovni ekološki inkubator Ravensbourne, London, UK; BIC Granada, del spodbujevalnega programa za inovacije in razvoj podjetništva, Andaluzija, Španija.

- ▶ Kakšna je utemeljitev za podporo in kakšni so prvi izidi shem tveganega kapitala, ki so bile vzpostavljene s podporo ESRR? Kakšni so stroški?
- ▶ Katera prometna in okoljska infrastruktura je bila zgrajena s podporo strukturnih skladov? Ali je glede na pretekle izkušnje verjetno, da so finančno trajnostno naravnani?
- ▶ Kakšne so bile naložbe strukturnega sklada v energetske učinkovitost in kakšni so bili učinki? Katere države članice so bile uspešne in zakaj ter s kakšnimi ovirami so se srečevale ostale?
- ▶ Kakšna je utemeljitev za naložbe v turizem, kulturo, naravno dediščino in ustvarjalni sektor? Katere so glavne vrste naložb in kakšni so dokazi učinkovitosti?
- ▶ Kakšni so dosežki programov evropskega teritorialnega sodelovanja, zlasti na področjih raziskovanja, tehnologije in inovacij, varstva okolja in izboljšav ter prometa? Kako so nadnacionalni in medregionalni programi vplivali na razvoj politike v EU?
- ▶ Katere strategije za celostni razvoj mest so podprli strukturni skladi? Kakšna je vloga naložb v socialni infrastrukturi?

Zbirno poročilo in tematska poročila za vsak sklop ocenjevanja ter poročila držav in regij, ki bodo dostopna prek elektronskih zemljevidov, bodo sestavljena do konca leta 2015.

Metode, ki bodo uporabljene, bodo vključevale pregled literature, analizo podatkov, študije primerov, raziskave, makro in sektorske ekonomske modele. Kot prvi korak je Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko začel s ocenjevanjem podatkov, ki so jih organi upravljanja navedli v letnih poročilih o izvajanju. To bo povečalo trdnost poznejših delovnih svežnjev

ocenjevanja, pomagalo pa bo tudi odgovornim za oblikovanje programov 2014-2020, da bodo lahko izboljšali kakovost in zanesljivost sistemov spremljanja.

Ugotovitve iz analiz in ocenjevanja bodo dopolnjene tudi z doprinosom z niza posvetovanj, ki se bodo odvijala ob izvrševanju procesa – sodelovali bodo akademski strokovnjaki, tematski strokovnjaki in odgovorni za oblikovanje in izvajanje politike v vseh 28 državah članicah. Prek tega dialoga Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko pričakuje, da bodo države članice in regije prevzele odgovornost za ugotovitve ocenjevanja ter jih upoštevale pri izvrševanju programov 2014-2020, ki bo ob koncu leta 2015 še vedno v zelo zgodnji fazi.

Naknadno ocenjevanje programskega obdobja 2000-2006 je močno vplivalo na oblikovanje programskega obdobja 2014-2020. Osredotočenost na določene cilje – določene glede na nacionalni ali regionalni okvir, pri čemer kazalniki zahtev za prikaz rezultatov izražajo izhodišča in končne cilje – uporaba osnovnih kazalnikov z dogovorjenimi definicijami, pojasnitev vlog nadzora in ocenjevanja ter pogoji, namenjeni organom upravljanja za sprejemanje vplivov ocenjevanja, so v celoti utemeljeni z ugotovitvami ocenjevanja. Po pričakovanjih Generalnega direktorata za regionalno in mestno politiko bo to naknadno ocenjevanje zagotovilo nadaljnji vpogled v načine izboljševanja oblikovanja in učinkov kohezijske politike.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/impact/evaluation/index_en.cfm

PROGRAM

7.-10. OKTOBER 2013

_Bruselj (BE)

OPEN DAYS 2013

28.-29. OKTOBER 2013

_Bukarešta (RO)

**2. letni forum strategije
EU za podonavsko regijo**

8. NOVEMBER 2013

_Bruselj (BE)

**Regije kot gonilne sile nove
rasti, dosežene s pametno
specializacijo**

9.-10. DECEMBER 2013

_Bruselj (BE)

**Konferenca
„Telling the story“
(Pripovedovanje zgodbe)**

6.-7. FEBRUAR 2014

_Atene (Grčija)

**Konferenca o Strategiji EU
za regijo Jadranskega
in Jonskega morja**

31. MAREC 2014

_Bruselj (BE)

RegioStars

Več informacij o teh dogodkih je na voljo v razdelku
s programom dogodkov na spletnem mestu Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/
conferences/agenda/index_sl.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_sl.cfm)

Želimo slišati, kakšni so dosežki
kohezijske politike v vaši regiji, pri katerih
so v ospredju rezultati in stvarne prednosti
za državljane, ter o vaših pogledih na priprave
za naslednje programsko obdobje.

Izbrani prispevki bodo objavljeni v naslednji
izdaji revije *Panorama*. Prispevke
(največ 600-700 besed)
zbiramo na e-poštnem naslovu:

regio-panorama@ec.europa.eu

NAJ SE TE SLIŠI

Urad za publikacije

Evropska komisija,
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko
Komuniciranje – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_sl.cfm

